

การประชุมโครงการส่งเสริมการจัดระบบ การบริหารและพัฒนาองค์กร

ปีการศึกษา 2568

โรงเรียนบ้านบึงทับแสด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1

กระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

ประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ประจำปีการศึกษา 2569 ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อประเมินการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล 2) เพื่อประเมินการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 3) เพื่อประเมินการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) เพื่อประเมินการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง 5) เพื่อประเมินความพึงพอใจในการโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบประยุกต์ใช้ CIPP MODEL/IPO เป็นกรอบแนวคิดในการประเมิน จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) 2) ด้านการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) 3) ด้านการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) กลุ่มตัวอย่างในการประเมินครั้งนี้ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 50 คน ประกอบด้วย ดังนี้ (1) ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน (2) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน (4) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 23 คน ใช้เครื่องมือ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา ชุดที่ 2 สำหรับคณะกรรมการสถานศึกษาและ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน โดยชุดที่ 1 มีรายละเอียดการประเมินประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความพร้อมด้านปัจจัยฯ 3) การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล 4) การดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 5) การประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา 6) การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง 7) ความสามารถการบริหารจัดการ สำหรับชุดที่ 2 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน มีรายละเอียดประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป 2) ความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการ จากการประเมินกิจกรรมตามเกณฑ์ผลการประเมินพบว่า

การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยใช้รูปแบบ CIPP Model (Input-Process-Product) เป็นกรอบในการประเมิน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 7 คน และผู้ปกครอง 23 คน

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างเพียงพอ

2. ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process)

พบว่ากระบวนการดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีระบบ มีการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านผลผลิต (Product)

-การบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

-การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดำเนินการได้อย่างเหมาะสม

-การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับดี

- การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลมีความต่อเนื่อง
- ความสามารถในการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

4. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการในการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการประเมินแบบ CIPP ที่เน้นความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานก่อนดำเนินโครงการ

2. ด้านกระบวนการดำเนินงาน

การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคคล และทั่วไป ส่งผลให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

3. ด้านผลผลิตของโครงการ

ผลการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและตรวจสอบได้ รวมทั้งส่งผลให้การประเมิน ITA Online อยู่ในระดับสูง

4. ด้านความพึงพอใจ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโครงการสามารถตอบสนองต่อความต้องการของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการสถานศึกษาในปีถัดไป
2. ควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลให้มีความต่อเนื่องและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น
3. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายให้หลากหลายมากขึ้น
4. ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงได้อย่างทั่วถึง
5. ควรต่อยอดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของโครงการต่อคุณภาพผู้เรียน
2. ควรใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น
3. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น
4. ควรเปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังดำเนินโครงการ
5. ควรพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นนวัตกรรมต้นแบบ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน.....	2
ขอบเขตการประเมิน.....	2
ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	2
แหล่งข้อมูล.....	3
ระยะเวลาในการประเมินโครงการ.....	3
กรอบแนวคิดในการประเมิน.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดและหลักการการประเมินผลโครงการ.....	8
ความหมายของโครงการ.....	8
ความหมายของการประเมินผลโครงการ.....	8
ประโยชน์ของการประเมินผลโครงการ.....	9
ประเภทของการประเมินผลโครงการ.....	12
รูปแบบของการประเมินผลโครงการ.....	17
ขั้นตอนของการประเมินผลโครงการ.....	28
โครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร.....	32
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและการวิจัย.....	38
การประเมินความพึงพอใจ.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการประเมิน.....	42
รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน.....	42
แหล่งข้อมูล.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
เกณฑ์การแปลผล.....	46
กรอบการประเมิน.....	46
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลลัพธ์ในการดำเนินงาน.....	50

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร.....	51
ตอนที่ 4 ผลการศึกษาการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้าน ตามหลักธรรมาภิบาล.....	52
ตอนที่ 5 ผลการศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน.....	53
ตอนที่ 6 ผลการศึกษาการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน	54
ตอนที่ 7 ผลการศึกษาการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 8 ผลการศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการ.....	56
ตอนที่ 9 ผลการศึกษาความพึงพอใจ.....	57
บทที่ 5 บทสรุป.....	58
สรุปผล.....	58
อภิปรายผล.....	59
ข้อเสนอแนะ.....	59

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 กรอบการประเมิน.....	46
ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลลัพธ์ในการดำเนินงาน.....	50
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร ในภาพรวม.....	51
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล.....	52
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการระดมทรัพยากร เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวม	53
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือกับชุมชน และหน่วยงาน ในภาพรวม.....	54
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ในภาพรวม.....	55
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการ ในภาพรวม.....	56
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจ ในภาพรวม.....	57

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร	4
ภาพที่ 2 ขั้นตอนการประเมิน	29
ภาพที่ 3 ขั้นตอนการประเมิน 8 ขั้นตอน	30

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของการประเมิน

การบริหารจัดการสถานศึกษาในยุคปัจจุบันมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยอาศัยกระบวนการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมภารกิจหลักทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ภายใต้หลักธรรมาภิบาลที่เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน อีกทั้งยังต้องสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ยุทธศาสตร์ของเขตพื้นที่การศึกษา และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 ด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ

จากการดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดการระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรของโรงเรียนบ้านบึงทับแรต ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างความร่วมมือกับชุมชน และการดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใส (ITA Online) จำเป็นต้องมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค และผลสำเร็จของการดำเนินงาน

การประเมินโครงการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยสะท้อนผลการดำเนินงานในเชิงประจักษ์ ทำให้ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนา และวางแผนการดำเนินงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ว่าสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่มีคุณภาพ โปร่งใส และมุ่งเน้นผลลัพธ์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

นอกจากนี้ การประเมินผลยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็ง สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และเป็นเครื่องมือในการยกระดับผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดการระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรจึงเป็นภารกิจที่มีความจำเป็น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะของการประเมิน ดังนี้

- 1) เพื่อประเมินการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) เพื่อประเมินการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) เพื่อประเมินการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 4) เพื่อประเมินการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษา ต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง
- 5) เพื่อประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

ขอบเขตการประเมิน

การประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินมุ่งประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ได้กำหนดขอบเขตของการประเมิน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการประเมินโครงการครั้งนี้ ได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบประยุกต์ใช้ CIPP MODEL/IPO มาเป็นรูปแบบการประเมิน ซึ่งมีประเด็นการประเมิน 3 ประเด็น ดังนี้

- 1.1 ด้านการประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) ได้แก่ ปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ด้านการเงิน วัสดุ และบุคลากร
- 1.2 ด้านการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) ได้แก่ การกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ
- 1.3 ด้านการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ได้แก่ การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล การดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ความสามารถการบริหารจัดการ และความพึงพอใจ

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วยแหล่งข้อมูล 2 ส่วน ดังนี้

1) แหล่งข้อมูลที่เป็นบุคคล/กลุ่มบุคคล ในปีการศึกษา 2569 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 50 คน ประกอบด้วย ดังนี้ 1) ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน 2) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน 3) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 23 คน

3. ระยะเวลาในการประเมินโครงการ

ระยะเวลาดำเนินงานและระยะเวลาดำเนินการประเมินตามโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร สามารถแบ่งได้ 3 ระยะตามขอบข่ายของการประเมิน ดังนี้

1. ระยะที่ 1 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation)

ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2568 – 31 มีนาคม 2569

2. ระยะที่ 2 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

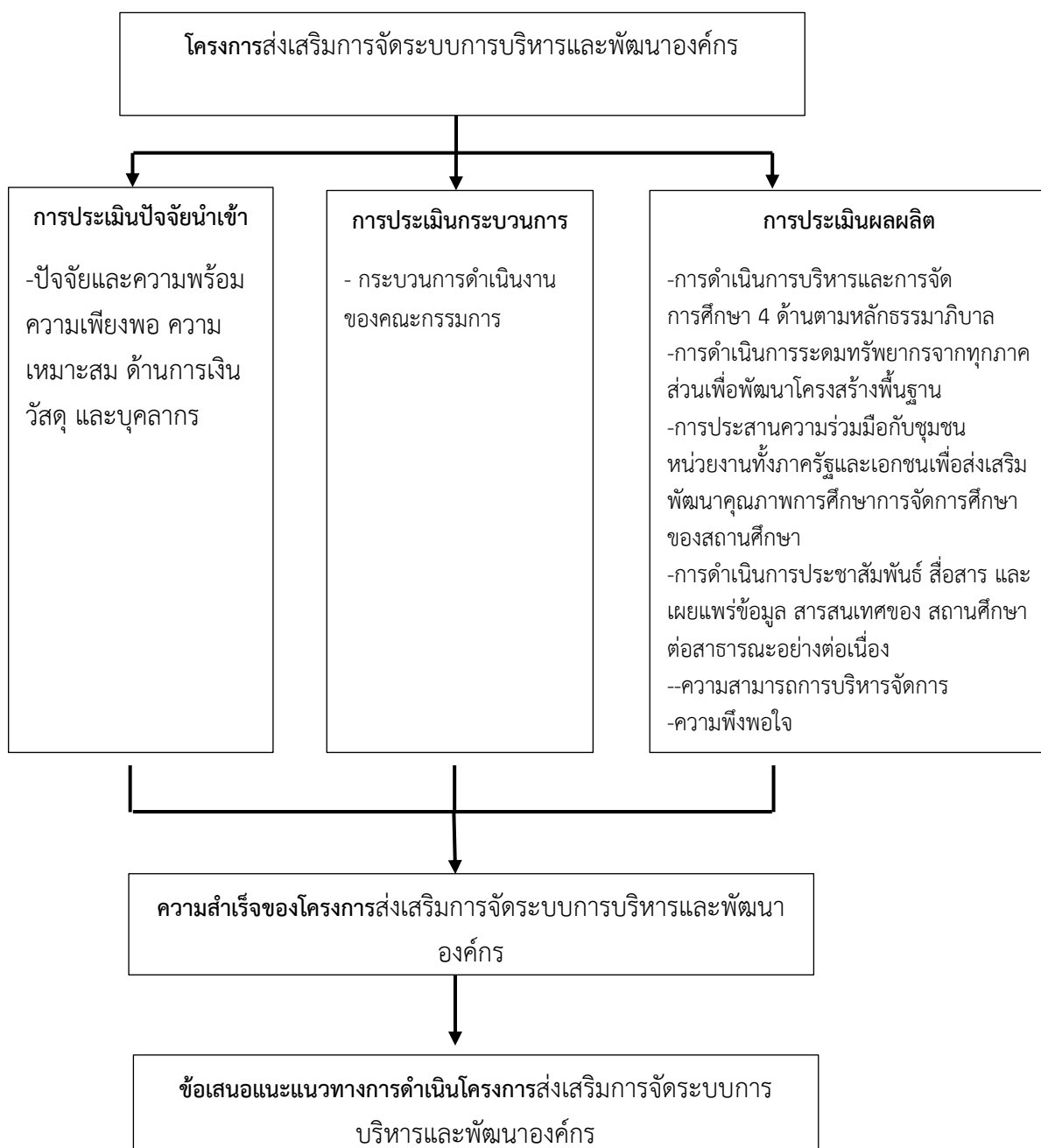
ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2568 – 31 มีนาคม 2569

3. ระยะที่ 3 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2569

กรอบแนวคิดในการประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินได้พิจารณาและเลือกรูปแบบการประเมินที่สอดคล้องกับการประเมินโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบการประเมินแบบประยุกต์ใช้ CIPP MODEL/IPO มาเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ประจำปี 2569 ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โครงการ หมายถึง โครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

2. การประเมินโครงการ หมายถึง ประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 8 ด้าน คือ ด้านความพร้อมปัจจัยนำเข้าด้านทรัพยากรการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ด้านการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล ด้านการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง ด้านความสามารถการบริหารจัดการ และด้านความพึงพอใจ

2.1 การประเมินด้านความพร้อมปัจจัยนำเข้าด้านทรัพยากรการดำเนินงาน หมายถึง การประเมินปัจจัยนำเข้าในด้านความเพียงพอของงบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ บุคลากร ความรวดเร็วในการเบิกจ่ายงบประมาณ และความรู้ ทักษะ ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ที่ได้จากแบบประเมินความพร้อมด้านปัจจัยนำเข้าด้านทรัพยากรการดำเนินงาน จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2.3 การประเมินด้านกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ หมายถึง การประเมินกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ด้านวางแผนเตรียมการ ทำปฏิทินการทำงาน ดำเนินการตามแผน กำกับติดตาม และการประเมินผลรายงานของโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร วัดได้จากแบบประเมินกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น 3) 4) 5) 6)

2.4 การประเมินการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล วัดได้จากแบบประเมินตนเองด้านความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์จากการร่วมกิจกรรม จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2.5 การประเมินด้านการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน วัดได้จากแบบประเมินการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2.6 การประเมินด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วัดได้จากแบบประเมินการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2.7 การประเมินด้านการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง วัดได้จากแบบประเมินการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2.8 การประเมินด้านความสามารถการบริหารจัดการ วัดได้จากแบบประเมินความสามารถการบริหารจัดการ จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

2.9 การประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร จำนวน 1 ฉบับ ที่ผู้ประเมินสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับโครงการโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ซึ่งสามารถนำไปใช้ในกำหนดการวางแผน การพัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานโครงการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ และงานบริหารสัมพันธ์ครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลจากการประเมินโครงการโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร เป็นข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินงานฝ่ายต่างๆ และการอนุมัติงบประมาณในการดำเนินงานกิจกรรมการประชุมสัมมนาทางวิชาการระดับชาติ/นานาชาติ และงานบริหารสัมพันธ์

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการประเมินผลโครงการบริหารสัมพันธ์ ครั้งที่ 49 ประจำปี 2569ณ จังหวัดร้อยเอ็ด
ผู้ประเมินได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการการประเมินผลโครงการ
 - 1.1 ความหมายของโครงการ
 - 1.2 ความหมายของการประเมินผลโครงการ
 - 1.3 ประโยชน์ของการประเมินผลโครงการ
 - 1.4 ประเภทของการประเมินผลโครงการ
 - 1.5 รูปแบบของการประเมินผลโครงการ
 - 1.6 ขั้นตอนของการประเมินผลโครงการ
2. โครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
3. การประเมินความพึงพอใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและหลักการการประเมินผลโครงการ

1.1 ความหมายของโครงการ

ผู้ประเมินได้ศึกษาความหมายของโครงการจากแนวคิดและทฤษฎีของนักวิชาการหลายท่าน เพื่อใช้เป็นกรอบในการทำความเข้าใจลักษณะและองค์ประกอบของโครงการอย่างเป็นระบบ ดังนี้

วราภรณ์ สามโกเศศ (2563, หน้า 15) กล่าวว่า โครงการ คือ กิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ชัดเจน มีระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดแน่นอน มีทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงาน และมีกระบวนการจัดการที่เป็นระบบเพื่อให้ได้ผลลัพธ์หรือเป้าหมายที่ต้องการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564, หน้า 10) กล่าวว่า โครงการ หมายถึง แผนงานย่อยที่กำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยมีการวางแผนกิจกรรม งบประมาณ เวลา และบุคลากรไว้อย่างชัดเจน

Kerzner (2017, p.4) กล่าวว่าโครงการมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากงานประจำ เนื่องจากมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง โดยมีช่วงเวลาในการดำเนินงานที่ชัดเจน และมุ่งหวังผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่สามารถประเมินผลได้

Turner (2022, p.9) กล่าวว่าโครงการคือชุดของกิจกรรมชั่วคราวที่ดำเนินการเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ บริการ หรือผลลัพธ์ที่ไม่ซ้ำกัน โดยการจัดการโครงการต้องมีการควบคุมขอบเขต เวลา คุณภาพ และทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า โครงการ หมายถึง ชุดกิจกรรมหรือแผนงานย่อยที่จัดทำขึ้นอย่างมีระบบ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจงเพื่อการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง ภายใต้เงื่อนไขของทรัพยากร งบประมาณ และระยะเวลาดำเนินการที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและสามารถประเมินผลสำเร็จได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งมีความแตกต่างจากการปฏิบัติงานประจำทั่วไป

1.2 ความหมายของการประเมินผลโครงการ

การประเมินผลโครงการเป็นกระบวนการสำคัญที่มีบทบาทต่อการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของการดำเนินงานในทุกภาคส่วน ผู้ประเมินได้ศึกษาความหมายของการประเมินผลโครงการจากมุมมองของนักวิชาการแต่ละท่าน อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป ดังนี้

กนกวรรณ อินทร์ศรี (2565, หน้า 22) ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ และสรุปข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจคุณค่า ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของโครงการที่ดำเนินการ

ปิยวรรณ พุกฤษเกษมสุข (2561, หน้า 30) ให้ความหมายไว้ว่า การประเมินผลโครงการเป็นการพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อตรวจสอบความสำเร็จ ความคุ้มค่า และแนวทางในการปรับปรุงโครงการ

Fitzpatrick, Sanders and Worthen (2004, p. 5 อ้างถึงในพิชิต ฤทธิจรูญ, 2557, หน้า 39) ได้ให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า เป็นวิธีการสืบหาข้อมูลและพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับโครงการ 3 ประเด็น คือ 1) การกำหนดมาตรฐานเพื่อใช้ตัดสินคุณภาพโดยเทียบกับมาตรฐานที่กำหนด 2) การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และ 3) การประยุกต์ใช้มาตรฐานเพื่อตัดสินคุณค่า คุณภาพ คุณประโยชน์ ประสิทธิภาพ หรือความสำคัญของโครงการ ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อเสนอแนะที่จะทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องตัดสินใจได้ว่า ควรปรับปรุง ดำเนินการต่อไปหรือขยายโครงการ

Stufflebeam and Shinkfield (1996, p. 159 อ้างถึงในพิชิต ฤทธิจรูญ, 2557, หน้า 39) ได้ให้ความหมายว่า การประเมินโครงการเป็นกระบวนการของการแสวงหาการพรรณนา การได้มาซึ่งข้อมูล ตลอดจนการเตรียมข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจและแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินโครงการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง กระบวนการจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่า และตรวจสอบความสำเร็จของโครงการ โดยพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ และตรงตามความต้องการของผู้ใช้ สำหรับนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุง พัฒนา หรือขยายผลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าสูงสุด

1.3 ประโยชน์ของการประเมินผลโครงการ

การประเมินโครงการเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญในวงจรการวางแผน และบริหารจัดการโครงการ โดยมีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้หลายท่าน ดังนี้

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557, หน้า 265) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ดังต่อไปนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนงานและโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินงานโครงการ ตลอดจนเป็นการตรวจสอบความเป็นไปได้ของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามโครงการ
4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจและวินิจฉัยว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไปอย่างไร
5. ช่วยให้ได้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานตามโครงการว่าเป็นอย่างไรคุ้มค่ากับการลงทุนหรือไม่
6. เป็นแรงจูงใจให้กับผู้ปฏิบัติงานตามโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเองจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบผลการปฏิบัติงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

นวัตน์ สุวรรณผ่อง (2553, หน้า 58) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินผลโครงการไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อช่วยการตัดสินใจเชิงนโยบาย โครงการที่เป็นโครงการนำร่องหลายโครงการ ที่ได้รับการประเมินว่ามีประโยชน์ หลังจากนั้นอาจถูกเสนอเข้ามาเป็นนโยบายขององค์กร/ หน่วยงานได้
2. เพื่อช่วยในการบริหารงานต้องใช้การตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกหลายทางการ ประเมินผลจะช่วยให้ทราบถึงจุดแข็ง จุดอ่อน ของการดำเนินงาน เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการบริหารงานต่อไป
3. เพื่อช่วยในการปฏิบัติงาน การประเมินผลการปฏิบัติงานจะช่วยให้ผู้ปฏิบัติเกิดการเรียนรู้ในกระบวนการทำงาน ตลอดจนกิจกรรมที่ดำเนินการว่าได้ผลดี ผลเสียอย่างไร ช่วยทำให้เกิดการพัฒนาการทำงาน

สมคิด พรหมจ้อย (2542, หน้า 30) ได้สรุปประโยชน์ของการประเมินโครงการไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนโครงการ ตรวจสอบความพร้อมของทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนตรวจสอบความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
2. ช่วยทำให้การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการมีความชัดเจน
3. ช่วยในการจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้า ปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการ
4. ช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จ และความล้มเหลวของโครงการเพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจว่าจะดำเนินโครงการในช่วงต่อไปหรือไม่ จะยกเลิกหรือขยายการดำเนินโครงการต่อไป
5. ช่วยให้ข้อมูลที่บ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการดำเนินโครงการว่าเป็นอย่างไร
6. เป็นแรงจูงใจให้ผู้ปฏิบัติโครงการ เพราะการประเมินโครงการด้วยตนเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบผลการดำเนินงาน จุดเด่น จุดด้อย และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แอนเดอร์สัน และบอล (Anderson & Ball) (1997, p. 14-35 อ้างถึงในรัตนะ บัวสนธ์, 2560, หน้า 18-19) ได้อธิบายบทบาทและประโยชน์ของการประเมินโครงการในด้านวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ไว้ 6 ประการ คือ

1. เพื่อช่วยในการตัดสินใจนำโครงการไปใช้ ซึ่งได้แก่ การประเมินว่า โครงการที่จัดทำขึ้นนั้นมีความจำเป็นมากน้อย หรือมีความสมเหตุสมผลหรือไม่ มีความเป็นไปได้หรือคุ้มค่ากับเงินทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพียงไร โครงการเป็นที่ต้องการสำหรับกลุ่มเป้าหมายหรือจะได้รับการสนับสนุนแค่ไหน รวมทั้งขนาดและขอบเขตการนำโครงการไปใช้กว้าง หรือแคบ เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินเหล่านี้จะช่วยในการนำมาประมวลสรุปตัดสินใจ สำหรับผู้บริหารหรือแหล่งทุนที่จะตัดสินใจอนุมัติการนำโครงการดังกล่าวไปดำเนินการใช้ต่อไป
2. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินโครงการโดยต่อเนื่องต่อไป หรือการขยายโครงการและการรับรองโครงการ ซึ่งได้แก่ การประเมินภายหลังจากโครงการได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว (ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้) เป็นการประเมินเพื่อจะรู้ว่า โครงการดังกล่าวยังมีความจำเป็นต้องจัดให้มีอยู่อีกต่อไปหรือไม่ ผลที่ได้จากการดำเนินโครงการได้รับผลตอบแทนคุ้มค่ากับทุนที่สูญเสียไปมากน้อยเพียงใด และโครงการที่ดำเนินการไปนั้น ก่อให้เกิดผลข้างเคียง (Side Effects) ทั้งทางบวกและทางลบหรือไม่

3. เพื่อช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงโครงการ ซึ่งเป็นการประเมินเมื่อโครงการได้มีการนำไปดำเนินการใช้ระยะหนึ่ง หรือเป็นการประเมินในช่วงการดำเนินโครงการ ทั้งนี้โดยทำการประเมินเพื่อที่จะปรับปรุงส่วนต่าง ๆ ของโครงการอันได้แก่

3.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อที่จะรู้ว่า วัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้นั้น เมื่อมีการดำเนินโครงการไปชั่วขณะหนึ่ง มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ หรือได้รับการยอมรับสนับสนุนร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายในการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุถึง วัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด

3.2 เนื้อหาของโครงการ เป็นการพิจารณาว่า เนื้อหาสาระหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในโครงการมีความครอบคลุมเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ ลำดับขั้นตอนของกิจกรรมเป็นไปตามลำดับที่จะเอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงไร นอกจากนั้นก็ยังพิจารณาอีกว่า เนื้อหาสาระของโครงการดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับภูมิหลัง หรือพื้นเพเดิมของกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการจากโครงการมากน้อยเพียงใด

3.3 วิธีการดำเนินโครงการ โดยพิจารณาว่า โครงการที่กำลังดำเนินการอยู่นั้นมีกลุ่มเป้าหมายร่วมโครงการเป็นจำนวนเท่าไร ครบหรือไม่ครบตามที่กำหนดไว้ โครงการมีผู้ร่วมงานเพียงพอหรือไม่เท่าไร โครงการมีการดำเนินงาน หรือดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างไร กลุ่มเป้าหมายผู้ร่วมโครงการได้รับการเสริมแรง หรือการสร้างแรงจูงใจอย่างไร เป็นต้น

3.4 สถานะแวดล้อมของโครงการ หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองหรือทางการบริหารของผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการว่า ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร สัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานในโครงการมีลักษณะเช่นไรขัดแย้งกันหรือไม่ เป็นอุปสรรคต่อการที่จะดำเนินการต่อไปเพียงใด ทรรศนะการสนับสนุนอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินโครงการมีเพียงพอน้อยเพียงใด ตลอดจนกระทั่งการยอมรับหรือให้การสนับสนุนและการต่อต้านของสาธารณะที่มีต่อโครงการเป็นไปในทิศทางใด เป็นต้น

4. เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการให้ความสนับสนุนโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งได้แก่การพิจารณาความสนับสนุนโครงการสาธารณชน การเมือง แหล่งเงินทุน รวมทั้งนักวิชาชีพอื่น ๆ โดยต้องการรู้ว่าแหล่งดังกล่าวนี้มีแหล่งใดบ้างให้การสนับสนุนโครงการอย่างแท้จริง เมื่อมีการดำเนินโครงการอยู่ในขณะนั้น

5. เพื่อที่จะได้รับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการขัดขวางต่อต้านโครงการจากแหล่งต่าง ๆ ในทางตรงกันข้ามกับวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการในข้อที่สี่ นอกจากเราจะต้องรู้ถึงแหล่งที่ให้การสนับสนุนโครงการแล้ว ในการดำเนินโครงการใด ๆ ก็ตาม บางครั้งโครงการ ดังกล่าวนั้นก็จะได้รับการขัดขวางต่อต้าน ทำให้การดำเนินโครงการไม่อาจเป็นไปได้โดยสะดวก และวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้ว่าจะไม่ได้รับการตอบสนอง ดังนั้น การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อพิจารณาว่าแหล่งใดบ้างที่ขัดขวางโครงการจึงเป็นสิ่งจำเป็น ทั้งนี้เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปรับปรุงให้ดำเนินโครงการให้มีความเป็นไปได้โดยสะดวกต่อไป

6. เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งหมายถึง การได้รับความรู้ความเข้าใจในพื้นฐานอื่นที่นอกเหนือจากความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการที่ทำการประเมิน แต่ทว่ามิผลต่อโครงการได้แก่ พื้นฐานด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านสังคมวิทยา และด้านเศรษฐกิจ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินโครงการมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจทั้งในเชิงนโยบาย การบริหาร และการปฏิบัติงาน โดยช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของการดำเนินงาน อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น รวมถึงช่วยสร้างแรงจูงใจและเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน อันนำไปสู่การพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

1.4 ประเภทของการประเมินผลโครงการ

ประเภทของการประเมินมีหลายประเภท สามารถแบ่งได้ตามเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นตามแต่ว่าจะใช้เกณฑ์ใดเป็นหลักในการแบ่ง โดย ชีรศักดิ์ อุณารมย์เลิศ (2556, หน้า 11) ได้แบ่งประเภทของการประเมินไว้ 9 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. แบ่งตามจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

1.1 การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินโครงการขณะที่ยังดำเนินการเริ่มดำเนินการหรือกำลังดำเนินการเพื่อให้ได้รับสารสนเทศเพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมหรือปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินโครงการเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

1.2 การประเมินสรุปผลรวม (Summative Evaluation) เป็นการประเมินโครงการในระยะเวลาโครงการสิ้นสุดของโครงการเพื่อสรุปตัดสินความสำเร็จหรือความล้มเหลวของโครงการ เพื่อนำไปสู่การยุติหรือขยายผลโครงการต่อไปเป็นงานประจำ (Routine Work)

2. แบ่งตามหลักยึดในการประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

2.1 การประเมินที่อิงวัตถุประสงค์ (Goal - Based Evaluation) เป็นการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้

2.2 การประเมินที่ไม่อิงวัตถุประสงค์ (Goal - Free Evaluation) เป็นการประเมินโครงการที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของโครงการที่ตั้งไว้ ทำให้การประเมินมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. แบ่งตามลำดับเวลาที่ประเมิน แบ่งได้ 5 ประเภท ดังนี้

3.1 การประเมินก่อนเริ่มโครงการ (Preliminary Evaluation) ได้แก่ การศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) และความต้องการจำเป็นเร่งด่วน (Needs Assessment) และความพร้อมของปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) หรืออาจจะเรียกรวมๆ กับการวิเคราะห์โครงการ (Project Analysis/Project Appraisal)

3.2 การประเมินระหว่างการดำเนินงาน (Formative, Implementation, Ongoing, Process Evaluation) ได้แก่ การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนงาน/โครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3.3 การประเมินหลังการดำเนินงาน (Summative Evaluation) ได้แก่ การสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ความสำเร็จล้มเหลว การขยายหรือยุติโครงการ

3.4 การประเมินเพื่อการติดตามผล (Follow - up Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation) และการประเมินผลลัพธ์ (Outcome Evaluation) เป็นต้น

3.5 การประเมินงานประเมิน (Meta Evaluation) หรือการประเมินอภิมาน ซึ่งเป็นการประเมินคุณภาพของรายงานประเมินอีกครั้งหนึ่ง สามารถประเมินได้ทั้งโครงการเดียวหรือหลายโครงการพร้อมกัน ซึ่งเป็นการประเมินเพื่อการตรวจสอบความถูกต้อง คุณภาพ และความเหมาะสมของงานประเมิน ซึ่งนิยมประเมินใน 4 มาตรฐานดังนี้ 1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ (Utility Standards) 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และ 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

4. แบ่งตามลักษณะของกิจกรรมที่ต้องการประเมิน แบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้

4.1 การประเมินองค์การ (Organization Evaluation) ได้แก่ การประเมินประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลในการดำเนินงานขององค์การ เช่น การประเมินคุณภาพการศึกษา การประเมินบุคลากร การประเมินผลสัมฤทธิ์ขององค์การ เป็นต้น

4.2 การประเมินการวางแผน (Planning Evaluation) ได้แก่ การประเมินความเหมาะสมของการวางแผนในแต่ละระดับของการดำเนินงาน หรือประเมินความเหมาะสมของแผนการดำเนินงาน

4.3 การประเมินนโยบาย (Policy Evaluation) ได้แก่ การประเมินผลความเหมาะสมในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ

4.4 การประเมินแผนงาน (Program Evaluation) ได้แก่ การประเมินแผนงานของหน่วยงานซึ่งมีโครงการหลาย ๆ โครงการอยู่ภายใต้แผนงาน

4.5 การประเมินโครงการ (Project Evaluation) ได้แก่ การประเมินโครงการแต่ละโครงการซึ่งอยู่ภายใต้แผนงานหรืออาจจะเป็นโครงการหลักสูตรก็ได้

4.6 การประเมินกิจกรรม (Activity Evaluation) ได้แก่ การประเมินกิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะอยู่ภายใต้โครงการหรือไม่อยู่ในโครงการก็ได้

5. แบ่งตามลักษณะรูปแบบการประเมิน แบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้

5.1 รูปแบบการประเมินเน้นวัตถุประสงค์ (Objective based Model) โดยนักประเมินกลุ่มนี้มีแนวคิดว่า การประเมินคุณค่าของสิ่งใดก็ตามก็ต้องประเมินที่ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการดำเนินงานมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ นักประเมินกลุ่มนี้ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler) ครอนบาค (Cronbach) และเคิร์กแพททริก (Kiripatick) เป็นต้น

5.2 รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental Evaluation Model) โดยที่นักประเมินกลุ่มนี้มีแนวความคิดว่า การประเมินใดก็ตามเพื่อประเมินผล แล้วจะต้องมีความตัดสินคุณค่าโดยนักประเมิน ถ้านักประเมินไม่ได้ตัดสินคุณค่าก็ถือว่ายังค้างทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์นักประเมินกลุ่มนี้ได้แก่ สเตอ (State) โพรวัส (Provus) และสคริฟเวน (Seriven) เป็นต้น

5.3 รูปแบบการประเมินที่เน้นการตัดสินใจ โดยที่นักประเมินกลุ่มนี้มีแนวความคิดว่า การประเมินควรเป็นไปเพื่อให้ได้สารสนเทศแก่ผู้บริหารในการตัดสินใจ และ กำหนดเกณฑ์การตัดสินความสำเร็จของโครงการภายใต้สภาพแวดล้อมของสิ่งที่ประเมิน นักประเมินกลุ่มนี้ได้แก่สตีฟเฟิลบีม (Stainlebeam) อัลอิน (Alkin) และไทเลอร์ใหม่ (New Tyler) เป็นต้น

5.4 รูปแบบการประเมินที่มุ่งเน้นสัมฤทธิ์ผลขององค์การ (Results – Oriented Evaluation Model) โดยที่นักประเมินกลุ่มนี้มีแนวความคิดว่าการประเมินความสำเร็จ ควรประเมินผลลัพธ์การดำเนินทุกมิติที่สนับสนุนความสำเร็จซึ่งกันและกันของแต่ละงานต่าง ๆ แล้ว นำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์การในภาพใหญ่ โดยมุ่งเน้นการประเมินผลตัวชี้วัดความสำเร็จ (Key Performance Indicators: KPI) ของการปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลจะมีความสัมพันธ์กับการวางแผนปฏิบัติงานขององค์การ รูปแบบการประเมินกลุ่มนี้ได้แก่ รูปแบบการประเมินองค์การแบบสมดุล (Balanced Scorecard) การบริหารแบบมุ่งเน้นผลงาน (Result - Based Management) และการบริหารงานตามวัตถุประสงค์ (Management by Objective) เป็นต้น

5.5 รูปแบบการประเมินอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship Model) เป็นรูปแบบการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยมองว่าผู้เชี่ยวชาญมีความสามารถในการวิพากษ์วิจารณ์สิ่ง ที่ประเมินจากประสบการณ์ เป็นการใช้วิจารณ์ญาณในการบรรยายคุณภาพของสิ่งที่ศึกษา (Descriptive Aspect) และตีความหมายของสิ่งที่ศึกษา (Interpretive Aspect) ออกมาในเชิงประจักษ์ตามการรับรู้ของผู้เชี่ยวชาญและตัดสินคุณค่าของสิ่งนั้น เพื่อให้ข้อเสนอแนะมุมมองที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้ปฏิบัติงานโครงการ ได้แก่ แนวคิดการประเมินของไอส์เนอร์ (Elliot W. Eisner)

5.6 รูปแบบการประเมินแบบสร้างสรรค์นิยมแบบตอบสนอง (Responsive Constructivist Evaluation Model Approach) ซึ่งเป็นการประเมินทางเลือก (Alternative Evaluation) ที่เป็นมโนทัศน์การประเมิน (Concept) หรือมุมมอง (Approach) มากกว่าการเป็นรูปแบบ (Model) หรือเป็นการประเมินที่เน้นการประเมินเพื่อตอบสนองผู้ที่ต้องการใช้สารสนเทศโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาและการนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงมากกว่าการประเมินเพื่อการตัดสินคุณค่าการประเมินเชิงสร้างสรรค์นิยมแบบตอบสนอง (Responsive Constructivism Evaluation) โดยกระบวนการการประเมินที่นักประเมินอาชีพมีความเป็นกัลยาณมิตรที่พร้อมดำเนินการประเมินร่วมกันกับนักประเมินของชุมชนเพื่อการไปสู่เป้าหมายร่วมกัน ได้แก่ การประเมินแบบมีส่วนร่วมการประเมินแบบอิงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประเมินแบบเสริมสร้างพลังอำนาจและการประเมินแผนทีผลลัพธ์ เป็นต้น

6. แบ่งตามวิธีการประเมิน แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

6.1 วิธีการประเมินเชิงระบบ (Systematic Approach) การประเมินแนวทางนี้เชื่อในหลักการของปฏิฐานนิยม/ประจักษ์นิยม (Positivism Empiricism) โดยการประเมินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ โดยมองว่าคุณค่าของแต่ละสิ่งมีเพียงคุณค่าเดียว (Single Merit Worth Value) จะต้องได้ข้อมูลจากวิธีการเชิงปริมาณ ซึ่งสามารถวัดออกเป็นตัวเลขซึ่งมีความเป็นวัตถุวิสัยสูง (Objectivity) อาศัยหลักการทางวิทยาศาสตร์อย่างเคร่งครัด โดยปราศจากอคติส่วนบุคคล โดยจะทำให้ได้ทราบคุณค่าที่แท้จริงโดยปราศจากค่านิยม (Value Free) เข้ามาปะปนด้วย

6.2 วิธีการประเมินเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Approach) การประเมินตามแนวทางนี้เชื่อในหลักการของการตีความและการสร้างความรู้ (Interpretativism (Constructivism) โดยการมุ่งแสวงหาความรู้คุณค่าจากปรัชญาปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) หรือการได้ข้อเท็จจริงต้องมาจากการตีความ (Interpretative) โดยมองว่าความจริงเป็นสิ่งที่ซ่อนเร้นไม่ปรากฏชัดเจนนักประเมินจะสามารถเข้าถึงความจริงได้ด้วยการเข้าไปสัมผัส หรือมีส่วนร่วมในปรากฏการณ์ในเชิงลึก มีความยืดหยุ่นสูง แล้วสรุปข้อเท็จจริงจากการตีความปรากฏการณ์โดยเชื่อมโยงกับจากข้อค้นพบต่าง ๆ แล้วสรุปออกเป็นคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน มองว่าคุณค่าของแต่ละสิ่งมีได้มากกว่าหนึ่งคุณค่า (Multiple Merit Worth/Value)

6.3 วิธีการประเมินเชิงผสมผสาน (Mixed Method Approach) การประเมินแนวนี้เชื่อในหลักการของปฏิบัตินิยมและประโยชน์นิยม (Pragmatism Utilitarianism) โดยมองการประเมินที่มีคุณค่าจะต้องนำสารสนเทศของการประเมินไปใช้ประโยชน์ได้จริง โดยใช้ทั้งวิธีการเชิงระบบเพื่อให้เกิดความเป็นปรนัยวิสัย และวิธีการเชิงธรรมชาติเพื่อให้เกิดการเข้าใจ ปรากฏการณ์อย่างลุ่มลึกเพื่อการนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

7. แบ่งตามความระดับของการประเมิน แบ่งได้ 3 ประเภท ดังนี้

7.1 การประเมินเทียม (Pseudo Evaluation) เป็นการประเมินที่ให้ข้อค้นพบที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากมักได้รับแรงกดดันจากทางการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์บางกลุ่ม โดยพยายามทำให้ผลการประเมินตรงตามความต้องการของกลุ่มการเมืองบางกลุ่มเพื่อสร้างความชอบธรรมโดยอาศัยหลักการทางวิชาการ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ แล้วดำเนินนโยบายตามที่ได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้ทำให้ผลที่ได้บิดเบือนจากความเป็นจริง ซึ่ง ศิริชัย กาญจนวาสี (2554, หน้า 70) ได้อธิบายการประเมินเทียมว่ามีวัตถุประสงค์ 2 ประการ ได้แก่ 1) การประเมินเพื่อการโฆษณา ซึ่งเป็นการประเมินที่ใช้วิธีการประเมินที่ไม่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายที่จะแสดงเป้าหมายที่เป็นจุดเด่น เปิดเผยความสำเร็จที่เกินความเป็นจริง เพื่อใช้ผลสำหรับการโฆษณาชวนเชื่อ 2) การประเมินเพื่อการเมือง เป็นการประเมินที่ควบคุมโดยนักการเมือง ซึ่งใช้อิทธิพลต่อผู้ประเมินและกระบวนการประเมิน ได้ข้อมูลบางส่วนหรือข้อมูลที่บิดเบือนอันนำไปสู่ข้อสรุปตามทิศทางที่นักการเมืองต้องการ

7.2 การประเมินเชิงทิ้งประเมิน (Quad - Evaluation Studies) เป็นการประเมินที่ให้ความเชื่อมั่นในบางครั้งว่าเป็นการประเมินที่มีคุณค่าภายในและคุณค่าภายนอกอย่างแท้จริง แต่บางครั้งก็มีแนวทางที่ค่อนข้างบกพร่องในการที่ระบุคุณค่าภายในและคุณค่าภายนอก ทำให้ไม่เกิดความมั่นใจในการผลการประเมินว่ามีอคติเข้ามาปะปนด้วยหรือไม่ ได้แก่ การประเมินโดยเน้นการใช้คำถาม การประเมินที่เน้นวิธีการประเมิน

7.3 การประเมินที่แท้จริง (True Evaluation) เป็นความพยายามหาหนทางที่ทำให้ผลการประเมินไม่เกิดอคติคือความลำเอียงเพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือใน ประสิทธิภาพการประเมินโดยเน้นถึงการประเมินเพื่อการปรับปรุงและแสดงความรับผิดชอบและรับผิดชอบ การประเมินที่เน้นความพึงพอใจของผู้รับบริการ การประเมินเพื่อให้การรับรองหรือรับรองวิทยฐานะ การประเมินที่ตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การประเมินที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ การประเมินแบบประชาธิปไตย การประเมินที่เน้นการนำไปใช้ประโยชน์ เป็นต้น

8. แบ่งตามลักษณะหรือบทบาทของนักประเมิน แบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

8.1 นักประเมินภายนอก (External Evaluator) เป็นบุคคลภายนอกของหน่วยงานหรือโครงการเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือนักประเมินมืออาชีพ (Professional) หรือผู้เชี่ยวชาญ (Experts) การประเมินโดยกลุ่มบุคคลภายนอกจะมุ่งเน้นในด้านการสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับความเป็นวัตถุวิสัย (Objectivity) หรือมีหลักวิธีวิทยา (Methodology) และความเป็นกลางในกระบวนการประเมิน เหมาะสมสำหรับการประเมินเพื่อตัดสินคุณค่า แต่มีข้อจำกัดในด้านการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินโครงการอย่างแท้จริง

8.2 นักประเมินภายใน (Internal Evaluator) เป็นบุคลากรภายในองค์การหรือโครงการนั้น ๆ เป็นผู้ประเมินผลโครงการที่ตนเองรับผิดชอบ โดยจะเข้าร่วมในกระบวนการประเมินนับตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผนจนกระทั่งการเผยแพร่และการใช้ผลของการประเมิน จะทราบข้อมูลที่แท้จริงของการดำเนินโครงการเพราะสัมผัสใกล้ชิดกับโครงการโดยตรง และยอมรับผลการประเมินเพื่อการเปลี่ยนแปลง เหมาะสมสำหรับการประเมินความก้าวหน้ามากกว่า แต่มีข้อจำกัดคือการตัดสินคุณค่าของโครงการอาจเกิดความลำเอียง (Bias) หรือการตัดสินเกี่ยวกับโครงการแบบมีอัตวิสัย (Subjectivity) ได้

9. แบ่งตามขอบข่ายของการประเมิน แบ่งได้ 6 ประเภท ดังนี้

9.1 การประเมินสื่อการสอน วัสดุ และอุปกรณ์/นวัตกรรมทางการศึกษาและนวัตกรรมการพัฒนาสังคม (Material & Innovation Evaluation) เป็นการประเมินสิ่งประดิษฐ์ที่ถูกคิดค้นขึ้นเพื่อใช้แก้ปัญหา ทั้งในรูปที่วัตถุหรือวิธีการ ได้แก่ การประเมินนวัตกรรมทางการศึกษาหรือนวัตกรรมทางสังคม ทั้งที่เป็นกระบวนการและผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์

9.2 การประเมินการเรียนรู้/สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน (Learning Evaluation) เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดกระบวนการเรียนรู้หรือการจัดประสบการณ์ให้แก่กลุ่มผู้เรียน ผู้เข้ารับการอบรม หรือกลุ่มเป้าหมาย

9.3 การประเมินการปฏิบัติงาน (Performance Evaluation) เป็นการประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในหน่วยงาน หรือองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การประเมินประสิทธิภาพการสอนของครู การประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงาน อาจจะใช้การประเมินจากหลายฝ่ายร่วมกัน การประเมิน 90 องศา 180 องศา หรือ 360 องศา เป็นต้น เพื่อการปรับปรุงการปฏิบัติงานและเพื่อการสร้างการจูงใจหรือผลตอบแทนการปฏิบัติงาน

9.4 การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation) เป็นการประเมินหลักสูตรที่จัดการเรียนรู้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว หรือหลักสูตรฝึกอบรมต่าง ๆ ในด้านของขั้นตอนการริเริ่มจัดทำ การนำไปใช้และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรและตลอดจนการปรับปรุงหลักสูตรเป็นต้น

9.5 การประเมินโครงการและแผนงาน (Project Program Evaluation) เป็นการประเมินโครงการทางการศึกษาหรือโครงการทางการพัฒนาในระดับต่าง ๆ เพื่อสะท้อนการ บรรลุเป้าหมายตาม วิสัยทัศน์ พันธกิจของหน่วยงานและองค์การ

9.6 การประเมินองค์การ (Organization Evaluation) เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์หรือผลการดำเนินงานตามเป้าหมายและยุทธศาสตร์ขององค์การ ทั้งที่เป็นองค์การแสวงหากำไรและองค์การที่ไม่แสวงหากำไร โดยนำผลการประเมินมาพัฒนาองค์การ รวมทั้งการประเมินเพื่อขอรับรางวัลต่างๆหรือขอรับรองมาตรฐาน เช่น ISO มาตรฐานวิชาชีพต่าง ๆ การจัดอันดับหรือการประกันคุณภาพการศึกษาของหน่วยงานที่เป็นสถานศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการสามารถจำแนกได้หลากหลายประเภทตามเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา ได้แก่ การแบ่งตามจุดมุ่งหมาย หลักยึด ลำดับเวลา ลักษณะกิจกรรม รูปแบบวิธีการ ระดับ บทบาทของผู้ประเมิน และขอบข่ายของการประเมิน ซึ่งแต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินการที่แตกต่างกัน ทั้งในด้านการปรับปรุงพัฒนา การตัดสินใจคุณค่า การสนับสนุนการตัดสินใจ และการนำผลไปใช้ประโยชน์ ทั้งนี้ การเลือกใช้ประเภทของการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทของโครงการ จะช่วยให้ได้สารสนเทศที่มีความถูกต้อง ครบคลุม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไป

1.5 รูปแบบของการประเมินผลโครงการ

รูปแบบการประเมินโครงการ เป็นกรอบแนวคิดของประเด็นที่จะประเมินหรือโครงสร้างในลักษณะของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์และความต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ เป็นการแสดงภาพรวมของประเด็นที่จะประเมินเพื่อใช้เป็นแนวทางการประเมินโครงการ ดังที่ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2557, หน้า 272-302) ได้รวบรวมรูปแบบการประเมินของนักวิชาการไว้ 9 รูปแบบดังนี้

1. รูปแบบการประเมินโครงการของไทเลอร์ (Tyler) ไทเลอร์ (Tyler, R.W.) เป็นผู้นำที่สำคัญในการประเมินโครงการ ได้ให้ความหมายของการประเมินไว้ว่า การประเมิน คือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดหมายเชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ โดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุม และเฉพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง เขาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโดยได้เสนอเป็นกรอบแนวคิด ครั้งแรกใน ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการให้อยู่ในรูปแบบของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้น โดยมีแนวความคิดว่าโครงการประสบความสำเร็จหรือไม่ ดูได้จากผลผลิตของโครงการว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่าแบบจำลองยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก

ไทเลอร์มีความเห็นว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินเพื่อตัดสินว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้น ประสบความสำเร็จหรือไม่ มีส่วนใดบ้างต้องปรับปรุงแก้ไข และถือว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนโดยลำดับขั้นของการประเมินการเรียนการสอนมีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจงกำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ เลือกรูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม เมื่อจบบทเรียนจึงประเมินผลโครงการโดยการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้แนวความคิดของไทเลอร์ มาใช้ในการประเมินโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยควรได้ดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายที่แท้จริงทางการศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเขียนในรูปแบบจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
- 2) จัดเนื้อหาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
- 3) ทำการทดสอบผู้เรียนก่อนทำการเรียนการสอน
- 4) เลือกวิธีสอนให้เหมาะสม
- 5) ทำการทดสอบผู้เรียน เมื่อจบการเรียนการสอนแล้ว
- 6) ประเมินประสิทธิภาพของโครงการ ด้วยการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนว่าแตกต่างกันอย่างไร และมีนักเรียนร้อยละเท่าไรที่ผ่านเกณฑ์

7) นำผลการเปรียบเทียบมาศึกษาจุดบกพร่องในการเรียนการสอน เพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ใน ค.ศ. 1986 ไทเลอร์ได้นำเสนอกรอบแนวคิดของการประเมินโครงการใหม่ (New Tyler.1986) โดยแบ่งการประเมินออกเป็น 6 ส่วน คือ

- 1) การประเมินวัตถุประสงค์ (Appraising Objectives)
- 2) การประเมินแผนการเรียนรู้ (Evaluating Plan)
- 3) การประเมินเพื่อแนะแนวในการพัฒนาโครงการ (Evaluation to Guide Program Development)
- 4) การประเมินเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Evaluating Program Implement)
- 5) การประเมินผลลัพธ์ของโครงการทางการศึกษา (Evaluating the Outcome of an Education Program)
- 6) การติดตาม (Follow Up) และการประเมินผลกระทบ (Impact Evaluation)

2. รูปแบบการประเมินโครงการของอัลคิน (Alkin) โดยมาร์วิน ซี อัลคิน (Marvin C. Alkin) ได้เสนอรูปแบบการประเมินเรียกว่า CSE (Center for the Study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวความคิดของอัลคิน คือการประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคินได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ โดยกำหนดขอบข่ายของการประเมินความหมายของการประเมินตามความคิดของอัลคินนั้น การประเมินจะประกอบด้วยการจัดการ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจในการประเมินจำเป็นต้องประเมินเรื่องในต่าง ๆ 5 ด้านดังนี้

1) การประเมินระบบ (System Assessment) เป็นการอธิบายหรือพรรณาสภาพระบบ เพื่อเปรียบเทียบสภาพที่แท้จริงและคาดหวัง ที่จะทำให้เกิดขึ้น การประเมินระบบจะช่วยให้เราสามารถ กำหนดขอบเขตและวัตถุประสงค์ที่เหมาะสม สิ่งที่ต้องศึกษาได้แก่ ความต้องการของประชาชน ชุมชน และ สังคม ที่มีต่อสภาพการณ์ปัจจุบัน สำหรับการประเมินระบบในแต่ละส่วนจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการที่ แตกต่างกันไป

2) การประเมินการวางแผนโครงการ (Program Planning) เป็นการประเมินก่อนที่จะมีการ ดำเนินโครงการ เพื่อหาข้อมูลข่าวสารมาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมของโครงการ นัก ประเมินต้องหาข้อมูลที่แสดงความคาดหวังที่จะบรรลุเป้าหมาย พร้อมกับประเมินผลที่จะได้รับจากการใช้ วิธีการดำเนินการต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้สามารถเห็นข้อเปรียบเทียบในการหาทางเลือกที่เหมาะสม โดยใช้วิธีที่ แตกต่างกันไปตามลักษณะของปัญหา โดยทั่วไปจะใช้การประเมินจากเกณฑ์ภายนอก และการประเมิน จากเกณฑ์ภายใน

3) การประเมินการนำไปใช้หรือการดำเนินโครงการ (Program Implementation) เป็นการ ประเมินขณะที่โครงการกำลังดำเนินงาน เพื่อตรวจสอบดูว่าการดำเนินงานของโครงการนั้นเป็นไปตามขั้นตอน ต่าง ๆ ที่ไว้วางใจหรือไม่ ผลที่เกิดมีความสอดคล้องกับสิ่งที่วางแผนไว้ หรือคาดหวังไว้เพียงใด

4) การประเมินเพื่อการปรับปรุงโครงการ (Program Improvement) เป็นการประเมินเพื่อ หาข้อมูลที่น่ามาใช้ในการดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และมีผลที่ไม่คาดคิดมาก่อนเกิดขึ้นบ้างหรือไม่ ดังนั้น นักประเมินจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับความสำเร็จหรือความล้มเหลวในทุก ๆ ด้าน ของโครงการ ตลอดจนผลกระทบของโครงการที่มีต่อโครงการอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงโครงการต่อไป

5) การประเมินการยอมรับโครงการ (Program Certification) ในขั้นตอนนี้ นักประเมินต้อง แสวงหาข้อมูลข่าวสาร รายงานต่อผู้มีอำนาจตัดสินใจ เพื่อใช้ข้อมูลในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของโครงการ และศักยภาพในการสร้างอย่างยั่งยืนไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ หรือนำไปใช้กับโครงการในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ กว้างขวางเพียงใด ในขั้นนี้ข้อมูลที่ได้จากนักประเมินจะทำให้ผู้บริหารได้ตัดสินใจว่า ควรจะดำเนินการกับ โครงการในลักษณะใด อาจจะยกเลิกปรับปรุงใหม่หรืออาจจะขยายโครงการออกไปอีก เป็นต้น

3. รูปแบบการประเมินโครงการของโพรวัส (Provus) โดยโพรวัส (Provus) ได้ให้ความหมายของการ ประเมินไว้ว่า เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐาน เพื่อเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่าง ความคาดหวังกับผลการปฏิบัติงานของแผนงาน เขาอธิบายว่าความไม่สอดคล้องกัน 5 ชนิดที่สามารถศึกษาได้ จากการใช้แผนงาน คือความไม่สอดคล้องที่ไม่สัมพันธ์กับขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การออกแบบโครงการ คือ การกำหนดปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานกำหนด กระบวนการดำเนินงาน และกำหนดผลที่คาดหวังจะได้รับจากการดำเนินงาน

ขั้นที่ 2 การเตรียมพร้อม เป็นการนำปัจจัยที่ทำให้เกิดการดำเนินงานเข้าสู่กระบวนการ

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ขั้นที่ 4 ผลผลิตที่เกิดจากโครงการ

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและกำไร

ตามรูปแบบนี้ การประเมินต้องทำโดยผู้ประเมินคนหนึ่งทีวางมาตรฐานตามความคาดหวังของโครงการเอาไว้ ต่อจากนั้นคนประเมินต้องดำเนินไปโดยการหาข้อมูลใหม่ และทำการตัดสินใจโดยใช้มาตรฐานที่วางเอาไว้เป็นเกณฑ์ นับเป็นรูปแบบที่ช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในทุกขั้นตอน ผลของการประเมินดังกล่าวข้างต้น และตลอดโครงการอย่างต่อเนื่องการประเมินในแต่ละขั้นตอนถ้าหากพบข้อบกพร่องก็แก้ไขปรับปรุงในขั้นตอนนี้ ๆ ด้วยวิธีการแก้ปัญหา (Problem Solving) ประกอบด้วยการถามตัวเอง เพื่อให้ได้คำตอบว่าทำไมจึงเกิดข้อบกพร่องนั้น ๆ มีอะไรเป็นสาเหตุ และมีวิธีการใดสามารถแก้ไขข้อบกพร่องที่มาจากสาเหตุนั้นเมื่อผู้ประเมินทำการประเมินถึงขั้นที่ 5 ถ้าจะดำเนินการหรือเริ่มวงจรใหม่ ก็ต้องทำการออกแบบใหม่ โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์การลงทุน ตั้งอยู่บนรากฐานของปัจจัยเบื้องต้นใหม่

4. รูปแบบการประเมินโครงการของสคริฟเวน (Scriven) โดย ไมเคิลสคริฟเวน (Michael Scriven) ได้ให้ความหมายของการประเมินคือ การรวบรวมข้อมูล การตัดสินใจเลือกใช้เครื่องมือเพื่อเก็บข้อมูล และการกำหนดเกณฑ์ประกอบการประเมินเป้าหมายสำคัญของการประเมิน คือ การตัดสินใจคุณค่าของโครงการ จุดมุ่งหมายของการประเมิน มี 2 ประการคือ

1) การประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินระหว่างที่โครงการกำลังดำเนินการอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและพัฒนาโครงการ

2) การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ มีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินคุณค่าของโครงการ ตลอดจนค้นหาสิ่งที่ดีของโครงการเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อื่นที่คล้ายคลึงกันต่อไป

สคริฟเวนได้เสนอแนะว่าในเรื่องการประเมินเพื่อปรับปรุง หรือดูความก้าวหน้าของโครงการการประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) ไม่จำเป็นต้องใช้นักประเมินมืออาชีพ อาจจะเป็นนักประเมินสมัครเล่น หรือเป็นพนักงานเกี่ยวกับโครงการนั้น ๆ ก็ได้ แต่ถ้าเป็นการประเมินที่ตัดสินคุณค่า หรือการประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) นั้น ควรจะแยกหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคคลต่าง ๆ ให้ชัดเจน รวมทั้งควรจะได้มีการศึกษาหารือกันระหว่างนักประเมินกับผู้ดำเนินงานในโครงการด้วย

วิธีการประเมิน มีวิธีที่สามารถนำไปใช้ได้ 2 วิธีคือ

1) การประเมินก่อนมีการปฏิบัติงาน หรือการประเมินคุณค่าภายใน (Intrinsic Evaluation) คือ การประเมินคุณค่าของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น เนื้อหา จุดมุ่งหมายกระบวนการ การให้คะแนนและเจตคติของครู เป็นการประเมินก่อนที่จะนำไปปฏิบัติงาน

2) การประเมินคุณค่าการปฏิบัติงาน (Pay-Off Evaluation) คุณค่าจากผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือวัดกับนักเรียน เป็นการประเมินในส่วนซึ่งเป็นผลที่มีต่อการรับบริการจากการดำเนินโครงการ เช่น ผลที่ได้จากคะแนนสอบ หรือผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้บริหาร ฯลฯ การประเมินคุณค่าการปฏิบัติงานให้ความสนใจเกี่ยวกับผลของโครงการที่เกิดกับผู้รับบริการ จึงจัดว่าเป็นการตัดสินคุณค่าของโครงการโดยอิงเกณฑ์ภายนอก

5. รูปแบบการประเมินโครงการของสเตค (Stake) โดย สเตค อาร์ อี (Stake, R.E.) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโดยใช้แนวคิดของคอนบรากลและสคริปเว่น เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติ ในการประเมินของสเตค ถือเป็นรูปแบบหนึ่งที่นักประเมินนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในการประเมินโครงการ การประเมินตามความเห็นของ สเตคเพื่อนำไปสู่การตัดสินคุณค่าของโครงการ จุดมุ่งหมายของการประเมินมีอยู่ 2 ประการคือ เพื่อต้องการให้ข้อมูลต่าง ๆ ที่นำมาบรรยายเกี่ยวกับโครงการนั้น และเพื่อต้องการได้ข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการตัดสินคุณค่าของโครงการ

สเตคได้เสนอโครงสร้างของรูปแบบการประเมิน ใช้ชื่อว่ารูปแบบการประเมินเคนท์ทิแนนซ์ (Countenance Model) ตามโครงสร้างของรูปแบบนี้ ได้จำแนกข้อมูลการประเมินออกเป็น 2 ส่วนคือ เมทริกซ์บรรยาย (Disruption Matrix) และเมทริกซ์ตัดสินคุณค่า (Judgement Matrix) และได้เสนอว่าก่อนบรรยายหรือตัดสินคุณค่าของโครงการใด ๆ นักประเมินควรทำการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการนั้น ๆ ด้วย นักประเมินควรทำการวิเคราะห์หลักการและเหตุผลของโครงการนั้น ๆ ด้วย การประเมินโครงการตามแนวคิดของสเตค ผู้ประเมินต้องรวบรวมข้อมูลแท้จริงให้ได้เนื่องจากแหล่งข้อมูลมีมากมาย และวิธีการเก็บข้อมูลมีหลายวิธี ข้อมูลที่ต้องการคือข้อมูลที่นำมาใช้เพื่อการอธิบาย และตัดสินใจ ตามรูปแบบการประเมินนี้ได้ จำแนกสิ่งที่จะต้องพิจารณาในการประเมินออกเป็น 3 ส่วนคือ

1) สิ่งนำหรือปัจจัยเบื้องต้น (Antecedents) หมายถึง สภาพเงื่อนไขที่มีอยู่ก่อนแล้วหรือปัจจัยต่าง ๆ ในการดำเนินโครงการ

2) การปฏิบัติ (Transaction) หมายถึง กิจกรรมดำเนินการ กิจกรรมที่ปฏิบัติ เช่นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับครูและนักเรียน พฤติกรรมระหว่างบุคคล ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน

3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome) หมายถึง ผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการในการเก็บข้อมูล ผู้ประเมินจะต้องบันทึกข้อมูลทั้งสามชนิดนี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

3.1) ความคาดหวังหรือแผนงาน (Intents) หมายถึง สิ่งที่คาดหวังไว้จำแนกเป็นความคาดหวังกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติ และผลการดำเนินงานโครงการ

3.2) สิ่งที่เกิดขึ้นจริง (Observation) หมายถึง สภาพที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งจำแนกเป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลการดำเนินงาน

3.3) มาตรฐาน (Standards) หมายถึง แนวทางการดำเนินงานคุณลักษณะที่ควรจะมี หรือควรจะได้รับเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติและผลการปฏิบัติงาน

3.4) การตัดสินใจ (Judgement) หมายถึง การพิจารณาผลการตัดสินใจเป็นการพิจารณาสรุปเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้น การปฏิบัติ และการดำเนินงาน

ในการประเมิน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาข้อมูลเพื่อการบรรยาย และต้องมีการศึกษาความสอดคล้องระหว่างปัจจัยเบื้องต้น กับการปฏิบัติและผลลัพธ์ เมื่อได้ผลอย่างไรแล้วจึงเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้และมาตรฐานที่คาดว่าจะเกิดขึ้นแล้วตัดสินใจ

สเตคเสณวิธีการประเมินในรูปแบบเมทริกซ์ (Matrix) 2 ประเภทคือ เมทริกซ์บรรยายและเมทริกซ์ตัดสินคุณค่า ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ในเมทริกซ์บรรยาย แบ่งออกเป็น 6 ช่อง คือ

ช่องที่ 1 หมายถึง ภาวะการณ์ที่คาดหวังว่าต้องมียู่ก่อนที่การดำเนินงานโครงการเกิดขึ้น โดยถือว่าเป็นภาวะการณ์ที่เอื้ออำนวยให้เกิดผลดังที่คาดหวังไว้

ช่องที่ 2 หมายถึง ภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานตามความคาดหวังว่าจะเป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพ คือ ก่อให้เกิดผลตามที่มุ่งหมายไว้

ช่องที่ 3 หมายถึง ผลลัพธ์ที่คาดหวังว่าจะได้รับหลังจากการดำเนินงาน

ช่องที่ 4 หมายถึง ปัจจัยเบื้องต้นที่มีอยู่จริงก่อนที่จะเริ่มโครงการ

ช่องที่ 5 หมายถึง ภาวะการณ์ดำเนินงานตามที่สังเกตได้จริงจากโครงการ

ช่องที่ 6 หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ หลังจากทีโครงการจบลงแล้ว

ตั้งแต่ช่องที่ 1 ถึง 6 ผู้ประเมินจะต้องพิจารณา 2 แนว คือ ในแนวตั้งได้แก่ ช่อง 1 – 2 – 3 และ 4 – 5 – 6 ควรมีความสัมพันธ์กัน เพื่อดูว่าปัจจัยเบื้องต้นเอื้ออำนวยต่อภาวะการณ์หรือไม่ และในแนวนอนได้แก่ 1 – 4 , 2 – 5 และ 3 – 6 ต้องมีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้เพื่อต้องการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้จากการปฏิบัติจริง ๆ ในแต่ละส่วนตามแนวตั้งนั้น มีความสอดคล้องกับสิ่งที่คาดหวังไว้หรือไม่ประการใด และต้องมีการปรับปรุงส่วนใดบ้างเมื่อพิจารณาทั้งในแนวตั้งและในแนวนอนแล้วพบว่า มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกัน แสดงว่าโครงการนั้นเป็นโครงการที่บรรลุผลตามที่คาดหวังเอาไว้

2) ในเมทริกซ์ตัดสินคุณค่า จำเป็นต้องใช้เกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้จากเมทริกซ์บรรยาย เกณฑ์มาตรฐานนี้อาจมีอยู่ก่อนแล้ว หรือตั้งขึ้นใหม่ในคณะกรรมการ หรือผู้รับผิดชอบโครงการก็ได้ สำหรับที่มาของการตัดสินใจควรให้ผู้ประเมินมีบทบาทด้วย คือ ต้องสรุปออกมาให้ได้ว่า โครงการการศึกษามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรือต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่จุดใด หรือมีปัจจัยอะไรเป็นตัวเกื้อหนุน หรือเป็นอุปสรรคต่อโครงการบ้าง

แนวคิดของสเตคแตกต่างไปจากแนวคิดคนอื่น ๆ ตรงที่ ถ้าพบว่าผลลัพธ์ยังไม่มีคุณภาพไม่ได้หมายความว่า การวางแผนไม่ดี หรือหลักสูตรไม่ดี แต่อาจจะบกพร่องที่องค์ประกอบอื่น ๆ เช่นการจัดเวลา สภาพแวดล้อม ผู้สอน ผู้บริหาร ผู้เรียน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ก็ได้

6. รูปแบบการประเมินโครงการของ เคิร์กแพตทริก (Kirkpatrick) โดแนลด์ แอล เคิร์กแพตทริก (Donald L. Kirkpatrick) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน แห่งสหรัฐอเมริกา อดีตประธาน Astd(The American Society for Training and Development) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรมว่า “การฝึกอบรมนั้นเป็นการช่วยเหลือบุคคลากร ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจะจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่าการจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด” การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกโครงการเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาบุคคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งว่าผู้ผ่านการฝึกอบรม ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง

แนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เคิร์กแพททริกเห็นว่าการประเมินผลการอบรมจะทำให้ผู้บริหารได้ ความรู้อย่างน้อย 3 ประการ คือ

- 1) การฝึกอบรมนั้นได้ให้อะไร หรือเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใด
- 2) ควรยุติโครงการชั่วคราวก่อน หรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ
- 3) ควรปรับปรุงหรือพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมในส่วนใดบ้าง อย่างไร

โดยในการประเมินผลโครงการฝึกอบรม เคิร์กแพททริกเสนอว่า ควรดำเนินการตามประสิทธิผลของ การอบรม 4 ลักษณะคือ

- 1) ประเมินปฏิกิริยาตอบสนอง (Reaction Evaluation) เป็นการตรวจสอบความรู้สึก หรือ ความพอใจของผู้เข้ารับการอบรม
- 2) ประเมินการเรียนรู้ (Learning Evaluation) เป็นการตรวจสอบผลการเรียน โดย ตรวจสอบให้ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) และเจตคติ (Attitude)
- 3) ประเมินพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปหลังการอบรม (Behavior Evaluation) เป็นการตรวจสอบ ว่าผู้ผ่านการอบรมได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามความคาดหวังของโครงการหรือไม่
- 4) ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อองค์กร (Results Evaluation) เป็นการตรวจสอบว่าผลจาก การอบรมได้เกิดผลดีต่อองค์กร หรือเกิดผลกระทบต่อองค์กรในลักษณะใดบ้าง คุณภาพขององค์กรดีขึ้น หรือมี คุณภาพมากขึ้นหรือไม่

7. รูปแบบการประเมินโครงการของแพตตัน (Patton) แพตตัน เอ็ม คิว (Patton, M. Q.) ได้เสนอ แนวคิดและรูปแบบการประเมินที่ยึดประโยชน์ใช้สอย (Utilization – Focused Evaluation) เพื่อแก้ปัญหา ของการประเมิน โดยเฉพาะประเด็นที่มักจะได้รับ การวิจารณ์ว่าประเมินแล้วไม่ได้ นำผลการประเมินไปใช้ หรือ ผู้บริหารมองว่าผลการประเมินไม่ตรงกับข้อมูลที่ต้องการใช้ประกอบการตัดสินใจ แพตตันจึงได้เสนอแนวคิด และแนวทางในการประเมินดังนี้

1) หลักในการประเมิน การประเมินโครงการนักประเมินควรให้ความสำคัญกับผู้บริหาร หรือ กลุ่มลูกค้าที่จะใช้ผลการประเมินนั้น ๆ คำถามเพื่อการประเมินหรือตรวจสอบ ควรเกิดจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง เหล่านั้น หรือต้องเป็นความอยากรู้อยากเห็นของนักประเมิน เป็นกรอบแนวในการกำหนดวัตถุประสงค์ของ การประเมิน การประเมินตามแนวคิดนี้จะทำให้ผลการประเมินมีโอกาสนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา มากขึ้น

2) ขั้นตอนการดำเนินการประเมิน แพตตันได้เสนอแนวทางในการประเมินโดยเฉพาะการ ดำเนินการเพื่อให้ได้วัตถุประสงค์การประเมิน โดยแบ่งกิจกรรมเป็น 3 ขั้นตอนคือ

2.1) จำแนกประเภทหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ในขั้นตอนนี้ นักประเมิน จะต้องพิจารณาว่ามีใครบ้างที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะประเมิน หรือผู้ที่ต้องการใช้ผลประเมิน เช่น ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบโครงการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการคนอื่น ๆ

2.2) สัมภาษณ์/สอบถามผู้เกี่ยวข้องที่ได้จากข้อ (1) เพื่อรวบรวมความเห็นหรือความต้องการว่า กลุ่มบุคคลนั้นต้องการทราบผลการดำเนินงานโครงการในลักษณะใดบ้างต้องการใช้ข้อมูลการประเมินในเรื่องใด หรืออยากรู้อะไร

2.3) จัดหมวดหมู่คำถาม หรือความอยากรู้อยากเห็น หรือความต้องการใช้ข้อมูลของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ แล้วกำหนดเป็นโครงการคำถามหลัก ๆ เพื่อการประเมินเช่น การดำเนินงานโครงการทำได้ตามแผนเพียงใด เกิดปัญหาในลักษณะใดบ้าง ผลการดำเนินงานของโครงการได้บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในการอบรมครั้งนี้หรือไม่ ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้และเจตคติเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด หรือการดำเนินโครงการก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

หลังจากการดำเนินงานทั้ง 3 ขั้นตอนแล้ว นักประเมินจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินที่ครอบคลุมประเด็นคำถามการประเมิน ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโครงการส่วนการดำเนินการในขั้นตอนต่อไปก็ดำเนินการตามกระบวนการประเมินตามปกติ

8. รูปแบบการประเมินโครงการของเดวิด เฟทเทอร์แมน (David Fetterman) โดย เดวิด เฟทเทอร์แมน (Fetterman, D. M.) ได้เสนอแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment) ซึ่งอยู่บนพื้นฐานความคิดของการประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการใช้โมทัศน์ของการประเมิน เทคนิคการประเมินและข้อค้นพบจากการประเมิน ไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุง การกำกับตนเองโดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่กระทำเพื่อช่วยให้กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ช่วยพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการประเมินตนเองและสะท้อนผลแก่ตนเอง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง จึงประกอบไปด้วยบุคคลภายในที่ทำการประเมินผลด้วยตนเอง และนักประเมินภายนอกที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการประเมิน (Facilitator) การประเมินแบบเสริมพลังเป็นการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการ ประเมิน มีการร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์ของผลการประเมิน มีการให้ความรู้ในการประเมินแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้มีส่วนร่วม ผู้ประเมินมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำ ไม่ใช่ผู้ตัดสินเกี่ยวกับการประเมิน เป็นการตัดสินร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้มีส่วนร่วม ผู้ประเมินมีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือเทคนิคและสร้างพลังการประเมินร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง การประเมินแบบนี้มิได้จบลงแค่การทราบคุณค่าของการประเมินแบบเก่า แต่การประเมินต้องเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่อง ดำเนินต่อไปตลอดระยะเวลาของการพัฒนาโครงการ

เฟทเทอร์แมนได้เสนอขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง เพื่อพัฒนาบุคลากรในโครงการให้สามารถประเมินได้ด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการประเมิน 4 ขั้นตอนคือ

1) การรวบรวมข้อมูล (Talking Stock) เป็นการตรวจสอบสถานะภาพของโครงการว่าอยู่ ณ จุดใด รวมถึงการวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของโครงการ

2) การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ (Setting Goals) เป้าหมายที่กำหนดนั้นต้องมีความท้าทาย แสดงถึงศักยภาพ มีความเป็นไปได้ ลักษณะความสัมพันธ์กับกิจกรรมโครงการแหล่งทรัพยากร ในขั้นตอนนี้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการร่วมกันกำหนดเป้าหมาย อาจจะใช้วิธีการระดมสมอง โดยจัดบรรยากาศให้มีลักษณะแบบประชาธิปไตย มีการและเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนได้เป้าหมายที่ทุกคนเห็นสอดคล้องกัน หรือเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการบรรลุ

3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Developing Strategies) ขั้นตอนนี้ ผู้มีส่วนร่วมในโครงการร่วมกันรับผิดชอบและพัฒนากลยุทธ์ เพื่อให้กิจกรรมในโครงการดำเนินให้ประสบผลสำเร็จ การพัฒนากลยุทธ์อาจใช้การระดมสมองการพิจารณาทบทวนอย่างรอบคอบ โดยการตกลงร่วมกันเพื่อแสวงฉันทามติ (Consensual Agreement) กลยุทธ์ที่พัฒนาจะถูกนำไปปฏิบัติ แล้วมีการทบทวนตรวจสอบเกี่ยวกับประสิทธิผล และความเหมาะสม

4) การจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Documenting Progress) ในขั้นนี้ ผู้มีส่วนร่วมในโครงการควรพิจารณาถึงหลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าความสัมพันธ์กับเป้าหมายของโครงการมีความตรงประเด็น และหลักฐานต้องมีความน่าเชื่อถือ

ในแต่ละขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น นักประเมินภายนอกและผู้มีส่วนร่วม (นักประเมินภายใน) ในโครงการจะทำงานร่วมกันโดยตัวนักประเมินภายนอกมีบทบาทเป็นที่ปรึกษาของการทำงาน มากกว่าจะทำบทบาทของผู้ประเมิน ทั้งนี้บทบาทของนักประเมินภายนอก อาจเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการให้ข้อมูลป้อนกลับในการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้มีส่วนร่วมในโครงการ ผลจากการทำงานร่วมกันในกระบวนการประเมินแบบเสริมพลัง ผู้มีส่วนร่วมจะได้รับความรู้ได้ฝึกฝน ได้รับประสบการณ์และเข้าใจเทคนิคเฉพาะของการดำเนินการประเมิน ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการนำผลการประเมินไปใช้ และเกิดการพัฒนาด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้เป็นไปอย่างมีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการประเมินโครงการต่อไป

9. รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ได้นำเสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CIPP Model โดยให้นิยามการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้สารสนเทศที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นการประกอบการตัดสินใจ มีจุดมุ่งหมายเพื่อเตรียมข้อมูลที่เกี่ยวข้องไว้ใช้ในการตัดสินใจ ผู้ทำการประเมินจะรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร

แนวคิดของสตัฟเฟิลบีมแบ่งแยกการทำงานระหว่างฝ่ายประเมินกับฝ่ายบริหารออกจากกันอย่างชัดเจน ฝ่ายประเมินทำหน้าที่ ระบุ จัดหา และนำเสนอสารสนเทศให้กับฝ่ายบริหาร ส่วนฝ่ายบริหารมีหน้าที่เรียกหาและนำผลการประเมินที่ได้นั้นไปใช้ประกอบการตัดสินใจ เพื่อดำเนินกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องตามควรแก่กรณี สามารถเขียนเป็นโมเดลพื้นฐานได้ มีขั้นตอนประเมิน 3 ขั้นตอน คือ

- 1) กำหนดหรือระบุ และบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
- 2) จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3) วิเคราะห์และจัดสารสนเทศเพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

CIPP Model ของสตฟเฟิลบีม ไม่ได้เน้นการประเมินตามวัตถุประสงค์เท่านั้น แต่จะทำให้รายละเอียดต่าง ๆ ของโครงการมาช่วยในการตัดสินใจ โดยเฉพาะการประเมินโครงการประชุมจะมีความเหมาะสมเมื่อใช้ CIPP Model ของสตฟเฟิลบีม เพื่อวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของโครงการ ทำให้ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานได้อย่างทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ยังมีการประเมินสรุปเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ CIPP Model ของสตฟเฟิลบีม จะให้รายละเอียดของโครงการที่สมบูรณ์ เข้าใจง่ายสะดวกในการนำไปใช้ในการประเมินและสามารถช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้เป็นอย่างดี จึงเป็นแบบจำลองที่มีผู้นำมาใช้มาก

การประเมินรูปแบบซีบีซี (CIPP Model) ของสตฟเฟิลบีม จะประเมิน 4 ด้าน ดังนี้

1) การประเมินบริบท (Context Evaluation) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ประเด็นปัญหา ความเหมาะสมของเป้าหมายของโครงการ และความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ได้แก่ ความต้องการของชุมชนและกลุ่มเป้าหมายของโครงการ จำนวนประชากร สภาพเศรษฐกิจและปัญหาของชุมชน ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับบนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ตัดสินใจและวางแผน กำหนดนโยบายกำหนดเป้าหมายและกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการได้อย่างเหมาะสมต่อไป

2) การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินทรัพยากรจำเป็นที่จะนำมาใช้ในการดำเนินโครงการว่ามีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสมมีความเพียงพอหรือไม่ทรัพยากรที่จำเป็น ได้แก่ งบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เวลา กลุ่มเป้าหมาย เทคโนโลยี และแผนการดำเนินงาน การประเมินด้านปัจจัยนำเข้านำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจหาวิธีดำเนินงานโครงการให้บรรลุเป้าหมาย

3) การประเมินด้านกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินการบริหารโครงการการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้าของโครงการมาใช้เหมาะสมหรือไม่ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นจะบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ สารสนเทศต่าง ๆ จะถูกวิเคราะห์ รวบรวมและนำเสนอผู้ดำเนินงานโครงการเป็นการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะดำเนินงานโครงการไว้เป็นหลักฐานการประเมิน

4) การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลที่ได้จากโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ คำนวณค่าใช้จ่าย โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ มุ่งตอบคำถามว่า โครงการประสบความสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศในการพิจารณาการตัดสินใจ ยุติ ปรับขยาย หรือทำงานเป็นประจำ การประเมินด้านผลผลิตจะทำการประเมิน 2 ขั้นตอน คือ 1) ประเมินทันทีที่สิ้นสุดโครงการเรียกว่าการประเมินผลลัพท์ และ 2) การประเมินผลกระทบของโครงการทั้งทางบวกและทางลบ

นอกจากประเมินตาม CIPP Model ทั้ง 4 ขั้นตอน คือ การประเมินบริบท การประเมินด้านปัจจัยนำเข้า การประเมินกระบวนการ และการประเมินด้านผลผลิตแล้วนั้น สตีฟเฟิลปีมได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1) การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินบริบท นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการทั้งวัตถุประสงค์ระยะสั้นและระยะยาว ให้สอดคล้องกับแผนในการดำเนินงาน

2) การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า นำผลการประเมินไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน กลวิธีดำเนินโครงการและขั้นตอนของการดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

3) การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) ได้จากการประเมินด้านกระบวนการ นำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการไปสู่การปฏิบัติ ทำให้การทำงานเป็นไปตามแผนที่กำหนดประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

4) การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) ได้จากการประเมินด้านผลผลิต นำผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจเกี่ยวกับอนาคตของโครงการว่าควรจะทำต่อไป ยุติล้มเลิก ขยายโครงการ หรือให้ทำเป็นงานประจำ

การประเมิน CIPP Model สามารถใช้เพื่อประเมินได้หลายรูปแบบ เช่น ประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) และประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation) การใช้ CIPP Model ประเมินความก้าวหน้า (Formative Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อตอบคำถามและประเมินในประเด็นต่อไปนี้

1) บริบท (Context) คำถามการประเมินคือ ต้องการจะทำอะไร ประเด็นที่ประเมิน ประกอบด้วย การประเมินความต้องการ ปัญหาด้านทรัพยากร และโอกาสต่าง ๆ เพื่อที่จะระบุความต้องการเลือก หรือจัดลำดับเป้าหมาย

2) ปัจจัยนำเข้า (Input) คำถามการประเมินคือ จะทำอย่างไร ประเด็นที่ประเมิน ประกอบด้วย การกลยุทธ์ทางเลือก และแผนในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการเลือกโครงการ กิจกรรมหรือกลยุทธ์อื่น ๆ

3) กระบวนการ (Process) คำถามการประเมินคือ ทำแล้วหรือยัง ประเด็นที่ประเมิน ประกอบด้วย การประเมินการกำกับติดตาม การตัดสินใจกิจกรรมต่าง ๆ และการให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นระยะ ๆ เพื่อการปฏิบัติตามแผน

4) ผลผลิต (Product) คำถามการประเมินคือ สำเร็จหรือไม่ ประเด็นที่ประเมิน ประกอบด้วย การประเมินผลลัพธ์และผลกระทบข้างเคียง (Effects) เพื่อพิจารณาว่ากิจกรรมนั้นควรจะดำเนินการต่อไป ปรับปรุง หรือยุติกิจกรรมนั้น

การใช้ CIPP Model ประเมินสรุปรวม (Summative Evaluation) โดยทำการประเมินเพื่อพิจารณาคุณภาพค่าใช้จ่าย และการลงทุนตลอดจนความสามารถในการแข่งขันสำหรับคำถามการประเมินและลักษณะการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

1) บริบท (Context) คำถามการประเมินคือ ความต้องการที่สำคัญได้ระบุไว้หรือไม่ ลักษณะการประเมิน คือ การเปรียบเทียบเป้าหมายและลำดับความสำคัญกับผลการประเมินความต้องการ ปัญหาด้านทรัพยากร และโอกาสต่าง ๆ

2) ปัจจัยนำเข้า (Input) :คำถามการประเมินคือ ได้ใช้ความพยายามหรือดำเนินกิจกรรมตามแผนและงบประมาณหรือไม่ ลักษณะการประเมิน คือ การเปรียบเทียบกลยุทธ์ของโครงการ การออกแบบโครงการ และงบประมาณกับคู่แข่งที่สำคัญ และกับความต้องการตามเป้าหมายของผู้ได้รับประโยชน์

3) กระบวนการ (Process) คำถามการประเมินคือ การออกแบบการให้บริการได้ดำเนินการเสร็จสมบูรณ์หรือได้ปรับเปลี่ยนตามความต้องการแล้วหรือไม่ ลักษณะการประเมิน คือการเปรียบเทียบกระบวนการและค่าใช้จ่ายที่ปฏิบัติจริง

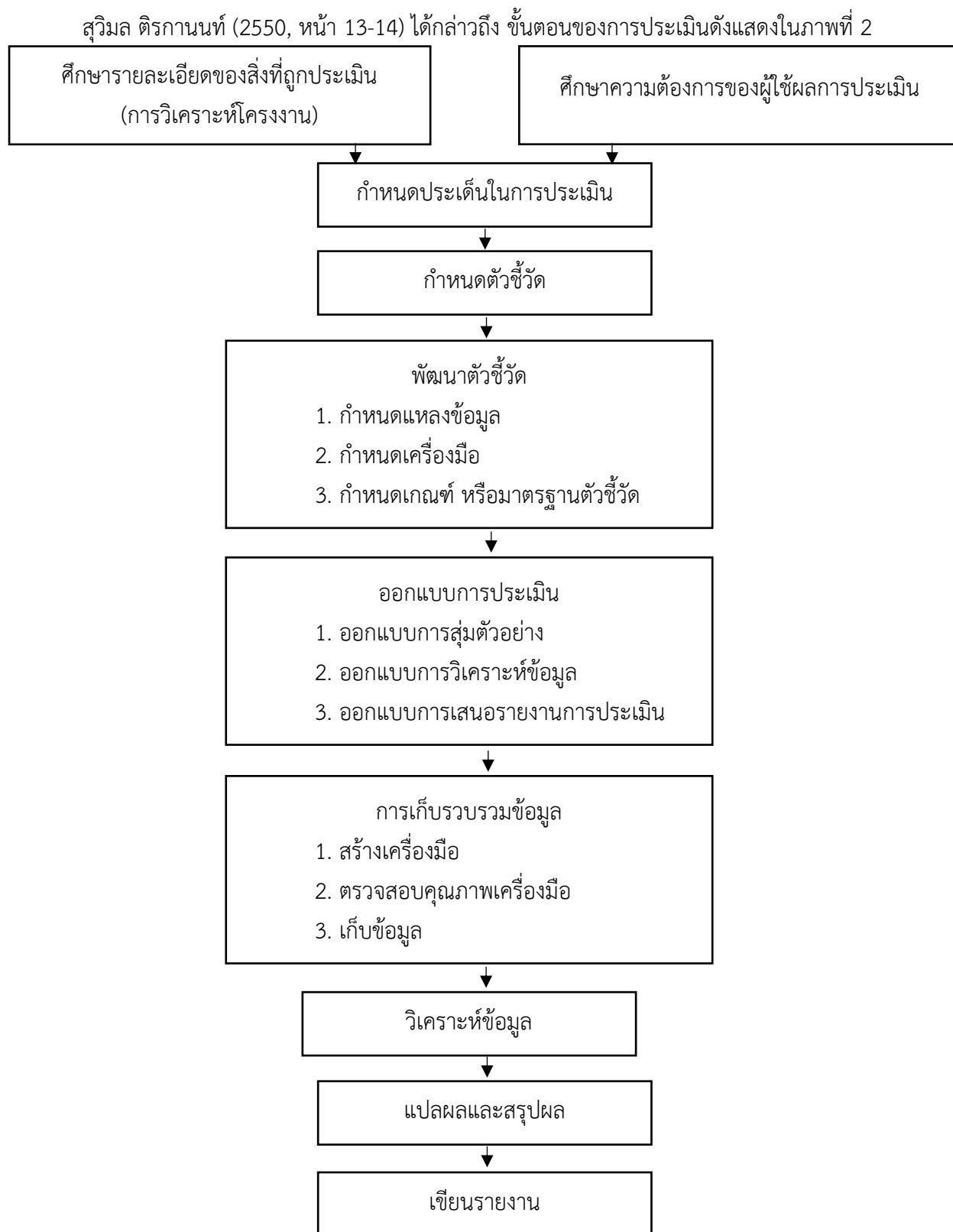
4) ผลผลิต (Product) คำถามการประเมินคือ ความพยายามที่ใช้ไปหรือกิจกรรมที่ทำประสบความสำเร็จหรือไม่ ลักษณะการประเมิน คือ การเปรียบเทียบผลลัพธ์และผลกระทบข้างเคียงกับความต้องการตามเป้าหมาย

จากรายละเอียดการประเมินดังกล่าวข้างต้นจึงถือว่า CIPP Model เป็นรูปแบบการประเมินที่มีความสมเหตุสมผลต่อการทำให้การดำเนินโครงการบรรลุผลสำเร็จเพราะมีการพิจารณาความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการอย่างรอบคอบและสมเหตุสมผลนอกจากนี้ยังเป็นรูปแบบการประเมินที่ไม่ซับซ้อนมีขั้นตอนการประเมินที่ชัดเจน

จากการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการสามารถสรุปได้ว่า การประเมินโครงการเป็นการวิจัยเชิงประเมิน เพื่อพัฒนาโครงการต่าง ๆ ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับโครงการอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาจัดทำเป็นสารสนเทศหรือการตัดสินใจอันจะนำไปสู่การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ในการบริหารจัดการโครงการว่าจะคงอยู่หรือล้มเลิกโครงการนั้น ๆ ซึ่งการประเมินผลโครงการบริหารสัมพันธ์ ครั้งที่ 49 ประจำปี 2569 ณ จังหวัดร้อยเอ็ด ในครั้งนี้ได้นำรูปแบบการประเมินโครงการแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) มาใช้ในการประเมินโครงการเนื่องจากเป็นรูปแบบการประเมินที่มีความเหมาะสมกับการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวมากที่สุด

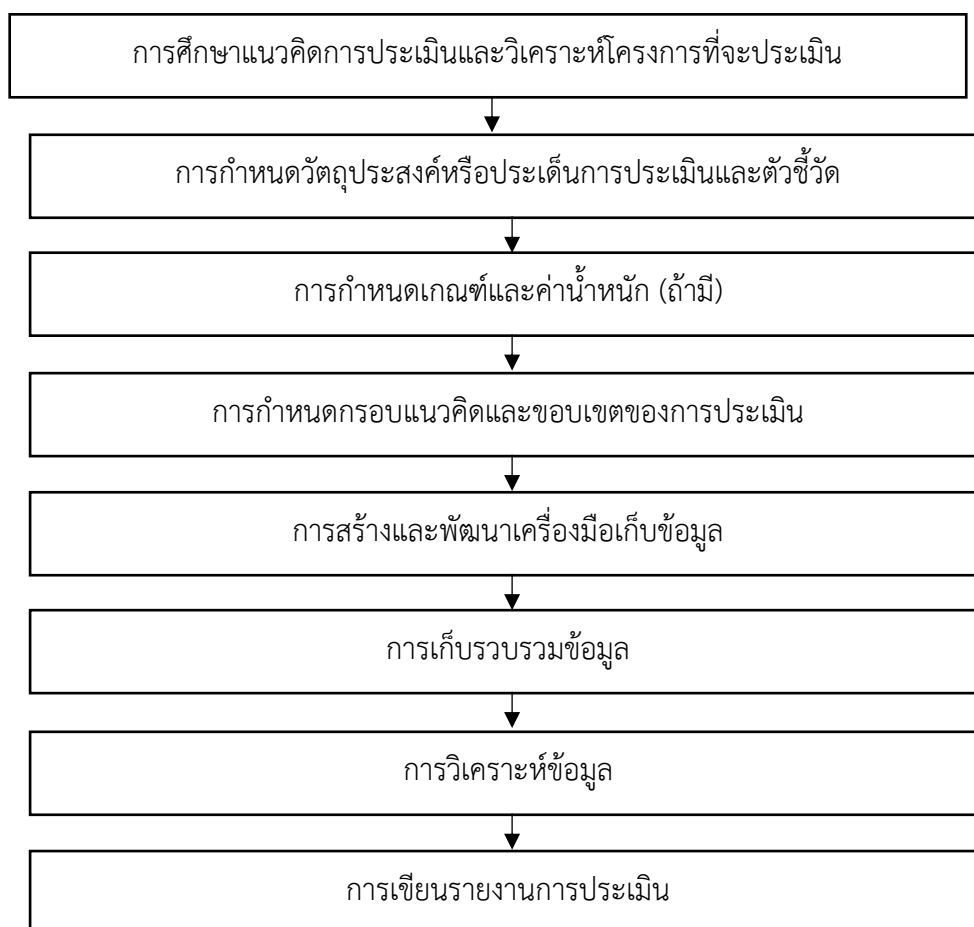
1.6 ขั้นตอนของการประเมินผลโครงการ

ขั้นตอนของการประเมินโครงการ มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนของการประเมินโครงการไว้หลายแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการประเมิน (สุวิมล ตีรกานนท์, 2550, หน้า 14)

พิสนุ พงศ์ศรี (2553, หน้า 22-28) กล่าวว่า การประเมินโครงการโดยทั่วไปควรมี 8 ขั้นตอน อาจปรับ ข้าม ลด เพิ่มหรือปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์และขนาดของ โครงการที่จะประเมิน เช่น การกำหนดค่าน้ำหนักอาจจะมี หรือการกำหนดเกณฑ์อาจมีหลายระดับ หรือใน บางขั้นตอนมีการสลับก่อนหลังหรือเชื่อมโยงกลับไปกลับมาบ้าง โดยเฉพาะขั้นตอนการศึกษาโครงการที่ ประเมินกับการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็นการประเมิน ก็น่าจะเป็นการศึกษาโครงการก่อน แต่บางท่าน เห็นว่า น่าจะเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์หรือประเด็น การประเมินก่อน แล้วค่อยศึกษาสิ่งที่ประเมิน ขั้นตอน การประเมิน 8 ขั้นตอน ดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการประเมิน 8 ขั้นตอน (พิสนุ พงศ์ศรี, 2553, หน้า 28)

พิชิต ฤทธิจรูญ (2557, หน้า 52-66) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการประเมินโครงการว่า ในการประเมิน โครงการ นักประเมินจะต้องกำหนดขั้นตอนให้ครอบคลุมชัดเจนซึ่งเป็นภาระงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ของการ ประเมินโครงการที่นักประเมินต้องคิดเตรียมการ หรือวางแผนกำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การดำเนินการ ประเมินโครงการบรรลุตามเป้าหมาย ขั้นตอนของการประเมินโครงการทำโดยการประยุกต์ใช้คำถามเพื่อหา คำตอบในกิจกรรม 9 ขั้นตอนมีดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์โครงการที่มุ่งประเมิน การดำเนินการในขั้นนี้เพื่อให้ นักประเมินมีความเข้าใจ ในสาระสำคัญของโครงการที่จะทำการประเมิน เป็นขั้นตอนที่มุ่งพิจารณาหรือตอบคำถามว่า จะประเมินอะไร และต้องศึกษาวิเคราะห์โครงการนั้นก่อนที่จะวางแผนหรือออกแบบการประเมิน

ขั้นที่ 2 ระบุหลักการและเหตุผลของการประเมิน ในขั้นนี้ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของแนวคิดที่จะให้มีการประเมินโครงการ โดยมุ่งตอบคำถามว่า ทำไมจึงต้องประเมินโครงการนี้ โครงการมีความสำคัญอย่างไร มีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง และผลของการประเมินโครงการเกิดประโยชน์อย่างไร

ขั้นที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินทำให้นักประเมินรู้ว่า จะทำการประเมินโครงการนั้นเพื่ออะไร โดยทั่วไปแล้วการประเมินโครงการจะมุ่งให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังนั้นในขั้นตอนนี้จะต้องวิเคราะห์ความต้องการใช้ผลการประเมินเพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร เพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

ขั้นที่ 4 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการประเมิน จะทำให้นักประเมินมีฐานความคิดและมองเห็นแนวทางในการดำเนินการประเมินโครงการได้ชัดเจนมากขึ้น สามารถออกแบบและวางแผนการประเมินโครงการได้ครอบคลุม มีความเชื่อมั่นในการดำเนินการประเมินโครงการให้บรรลุผลสำเร็จได้

ขั้นที่ 5 การออกแบบการประเมิน เป็นขั้นตอนของการเชื่อมโยงจากสิ่งที่จะประเมินไปสู่วิธีการประเมินเพื่อให้ได้กรอบแนวทางในการประเมินที่มีความครอบคลุมชัดเจน ซึ่งนักประเมินจะต้องตัดสินใจไว้ล่วงหน้าว่าจะประเมินอย่างไร จึงจะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับโครงการอย่างถูกต้อง และเชื่อถือได้ การออกแบบการประเมินที่มีประสิทธิภาพที่จะให้ได้คำตอบตรงตามวัตถุประสงค์ของการประเมินหรือได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1) การออกแบบการวัดตัวแปร (Measurement Design) 2) การออกแบบสุ่มตัวอย่าง (Sampling Design) หรือ การเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และ 3) การออกแบบการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Design)

ขั้นที่ 6 พัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบว่าเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ระบุไว้ในกรอบแนวทางการประเมินนั้น ครอบคลุมกับประเด็นการประเมินหรือไม่ หากเครื่องมือที่มีอยู่ไม่เหมาะสม ควรมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวัด เช่น ความเป็นปรนัยความยาก (Difficulty) ความตรง (Validity) ความเที่ยง (Reliability) เป็นต้น

ขั้นที่ 7 เก็บรวบรวมข้อมูล ควรกำหนดช่วงระยะเวลาวิธีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ชัดเจน เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลมีความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วน ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักประเมินจะต้องใช้เทคนิควิธีการ และเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้เพื่อให้ทันตามกำหนดเวลา

ขั้นที่ 8 วิเคราะห์ข้อมูล วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับลักษณะ ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้โดยทั่วไปการวิเคราะห์ข้อมูลมี 2 ลักษณะ คือ

1) ถ้าเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ หรือข้อมูลที่เป็นตัวเลข การวิเคราะห์จะใช้สถิติเป็นเครื่องมือช่วย เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย t-test f-test เป็นต้น

2) ถ้าเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ข้อมูลที่ไม่ได้วัดออกมาเป็นตัวเลข แต่อาจจะอยู่ในรูปการบรรยายสถานการณ์ ความรู้สึก ความคิดเห็น หรือคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทนี้ ส่วนมากใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ขั้นที่ 9 รายงานการประเมินโครงการ เป้าหมายสำคัญของการประเมินโครงการก็เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุง และพัฒนาโครงการให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนการรายงานผลการประเมินจึงเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักประเมินจะต้องจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ สิ่งที่คุณประเมินต้องพิจารณาในการเสนอผลการประเมินโครงการก็คือ

- 1) ต้องพิจารณาว่าผู้ใช้ผลการประเมินเป็นใครและต้องการข้อมูลไปใช้ทำอะไรเมื่อไร
- 2) ต้องพิจารณาว่า รูปแบบของการเสนอผลการประเมินโครงการ ในลักษณะใดเป็นรูปแบบที่น่าจะเหมาะสมที่สุด เช่น จัดทำรายงานสรุปสั้น ๆ ใช้วิธีการบรรยายหรือจัดทำรายงาน
- 3) การเสนอผลการประเมินควรยึดหลัก 6 ประการ คือ ความถูกต้องชัดเจน ความสมบูรณ์ครบถ้วน ความเหมาะสม ความทันต่อการใช้ ความสะดวกและความประหยัด

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปขั้นตอนการประเมินโครงการได้ว่า เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่เริ่มต้นจากการวิเคราะห์รายละเอียดโครงการเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการประเมิน จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนการวางแผนและออกแบบการประเมิน ซึ่งครอบคลุมทั้งการกำหนดกรอบแนวคิด รูปแบบการประเมิน การออกแบบการวัดตัวแปร และการสุ่มตัวอย่าง ตามด้วยการพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีคุณภาพ เพื่อนำไปสู่การเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคสนามและการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และขั้นตอนสุดท้ายคือการจัดทำรายงานสรุปผลการประเมินที่ถูกต้องชัดเจน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจปรับปรุง พัฒนา หรือขยายผลโครงการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ชื่อโครงการ	ส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
แผนงาน	งานบริหารทั่วไป
สอดคล้อง SDGs	เป้าหมาย 4 สร้างหลักประกันว่าทุกคนมีการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Ensure inclusive and equitable quality education and promote lifelong learning opportunities for all)

สอดคล้องกับนโยบายสพฐ.นโยบายที่ 10พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

สนองกลยุทธ์ สพป.กพ.1 กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

สนองกลยุทธ์โรงเรียน กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

ลักษณะโครงการ โครงการต่อเนื่อง โครงการใหม่ อื่นๆ

ผู้รับผิดชอบโครงการ นายชโนภาส แก้วเงิน, นางสาวสุธิดา ภูแพร

ระยะเวลาดำเนินการ 16 พฤษภาคม 2568 – 31 มีนาคม 2569

1. หลักการและเหตุผล

การบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ถือเป็นหัวใจสำคัญและเงื่อนไขหลักที่จะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายชาติและบรรลุมิติวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นต้องอาศัยการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลโปร่งใสตรวจสอบได้ทั้งในด้านวิชาการด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษาพุทธศักราช 2561 พัฒนางานตามโครงสร้างการบริหารของสถานศึกษาโดยเน้นการสร้างนวัตกรรมทั้งด้านการบริหารจัดการและนวัตกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยรวมทั้งการส่งเสริมการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จะช่วยให้เกิดความเข้มแข็งทั้งด้านการบริหารจัดการและสามารถส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีประสิทธิภาพมีทิศทางการยกระดับศักยภาพครูและผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนภายใต้ข้อจำกัดที่โรงเรียนมีอยู่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของแต่ละโรงเรียนมีแผนการสร้างความร่วมมือและการปรับปรุงโครงสร้างอาคารสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆในโรงเรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน

ดังนั้น โรงเรียนบ้านบึงทับแรตจึงได้จัดโครงการส่งเสริมการบริหารและการจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 เพื่อดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ

2.3 เพื่อประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 เพื่อดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

3. เป้าหมาย

3.1 เป้าหมายเชิงปริมาณ

1) สถานศึกษาดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล

2) สถานศึกษาได้รับทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ

3) สถานศึกษาได้รับความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

4) สถานศึกษาการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง

3.2 เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1) สถานศึกษาดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาลคุณภาพพระดั่งดีขึ้น

2) สถานศึกษามีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online) อยู่ในระดับAA

3) ผู้ปกครองนักเรียน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งมีความพึงพอใจในการบริหารการจัดการศึกษาในระดับดี

มาก

๔. แผนการปฏิบัติงานประจำปี (วิธีดำเนินการ/ขั้นตอนการดำเนินงาน)

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ช่วงระยะเวลาดำเนินงาน											ผู้รับผิดชอบ		
		16 พฤษภาคม 2568 – 31 มีนาคม 2569													
		พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.			
1	ประชุมชี้แจงคณะครู	↔													นายชโนภาส แก้วจิ้น
2	แต่งตั้งคณะทำงาน	↔													
3	ขออนุมัติโครงการ	↔													นายสุรศักดิ์ ผลวิบูรณ์
4	ดำเนินงานตามโครงการ 1) ดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษารอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้านคือด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาล และสอดคล้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง 2) ดำเนินการจัดโครงสร้างการบริหารงานครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้านคือด้านวิชาการด้านงบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป และแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนครบถ้วน และมีความคล่องตัวในการบริหารงาน		←												นางสาวมินตรา นาคทอง และคณะครูโรงเรียนบ้านบึงทับแรต

<p>3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนรวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่นสวยงามและปลอดภัย</p> <p>4) ดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online)</p>	<p>←</p> <p>←</p>	
5	ประเมินโครงการ	นางสาวสุธิตา ภู่แพร
6	สรุปผลโครงการ	
7	รายงานผลโครงการ	

5. กิจกรรมและวิธีดำเนินการ

กิจกรรมสำคัญ	ระยะเวลา	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1. กิจกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้าน	ตลอดปีการศึกษา	1,000	นางสาวมินตรา นาคทอง และคณะครูโรงเรียนบ้านบึงทับแรต
2. กิจกรรมจัดโครงสร้างการบริหารงานครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้าน	ตลอดปีการศึกษา		
3. กิจกรรมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วน	ตลอดปีการศึกษา		
4. กิจกรรมประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online)	ตลอดปีการศึกษา		
		1,000	

6. งบประมาณ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,000บาท

ที่	กิจกรรม	งบประมาณ (บาท)		งบประมาณแยกตามหมวดรายจ่าย (บาท)			
		ในงบประมาณ	นอกงบประมาณ	วัสดุ	ค่าตอบแทน/ใช้สอย	ปรับปรุง	ครุภัณฑ์
1	กิจกรรมการบริหารและการจัดการศึกษาครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้าน		1,000	1,000			

2	กิจกรรมจัดโครงสร้างการบริหารงาน ครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้าน					
3	กิจกรรมพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ โรงเรียนด้วยการระดมทรัพยากรจาก ทุกภาคส่วน					-
5	กิจกรรมประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของ สถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online)					
รวม			1,000	1,000		

หมายเหตุ :งบประมาณถัวจ่ายทุกรายการ

แจกแจงรายละเอียดการใช้จ่ายงบประมาณ จำนวน 1,000บาท

ดำเนินงานตามโครงการ

1) ดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษาครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้านคือด้านวิชาการด้าน
งบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปอย่างมีคุณภาพตามหลักธรรมาภิบาลและ
สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

2) ดำเนินการจัดโครงสร้างการบริหารงานครอบคลุมภารกิจหลัก 4 ด้านคือด้านวิชาการด้าน
งบประมาณด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไปและแต่งตั้งผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนครบถ้วน
และมีความคล่องตัวในการบริหารงาน

3) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนด้วยการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนพัฒนาปรับปรุง
โครงสร้างพื้นฐานของโรงเรียนรวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สะอาดร่มรื่นสวยงามและปลอดภัย

4) ดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA
Online)

7. การประเมินผล

ตัวชี้วัดความสำเร็จ	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1) สถานศึกษาดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล	- การสังเกต - การซักถาม	- แบบสังเกต - แบบสอบถาม
2) สถานศึกษาดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาลคุณภาพระดับดีขึ้นไป	- การสอบถาม - เกียรติบัตร	
3) สถานศึกษามีผลการประเมินคุณธรรมและความ โปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online) อยู่ในระดับAA		

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) สถานศึกษามีการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) สถานศึกษาดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาลคุณภาพระดับดี

3) สถานศึกษามีผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ (ITA Online) อยู่ในระดับAA

ลงชื่อ

(นางสาวสุธิตา ภูแพร)
ครู

ผู้เสนอโครงการ

ลงชื่อ

(นายสุรศักดิ์ ผลวิบูรณ์)
หัวหน้ากลุ่มบริหารทั่วไป

ผู้เห็นชอบโครงการ

ลงชื่อ

(นายชโนภาส แก้วจิ้น)
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านบึงทับแรต

ผู้อนุมัติ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและการวิจัย

3.1 การเรียนรู้เชิงประสบการณ์

การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนรู้เป็นสำคัญ โดยนำประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เกิดการเรียนรู้เป็นเพื่อสร้างความรู้ขึ้นมาใหม่ โดยนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Craig (1987) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง ความรู้ทักษะ หรือความสามารถที่ได้รับจากการสังเกตการได้รับการกระตุ้นหรือการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยเข้าไปร่วมด้วยความสมัครใจร่วมปฏิบัติ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ และนำไปประยุกต์ใช้เป็นการแสวงหาคำตอบ และตอบคำถามได้ด้วยตนเอง

Evan (1994) ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ความรู้ และทักษะที่ได้รับจากประสบการณ์การทำงาน จากการปฏิบัติ และจากการศึกษาที่ไม่เป็นทางการ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ การเรียนรู้จากหนังสือจากการบรรยาย การทดลองการเรียนรู้จากประสบการณ์จึงเป็นวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

Kolb (2005) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึงกระบวนการสร้างความรู้โดยการปรับเปลี่ยนประสบการณ์อย่างต่อเนื่อง จากการสังเกต การสะท้อนความคิด การสรุปความคิดรวบยอดนำไปสู่การนำไปปฏิบัติ

นงนุช เสือพุ่ม, วัลลณี นาคศรีสังข์, และประไพพิศ สิงหเสม (2560) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ หมายถึง การเรียนรู้จากประสบการณ์หรือการเรียนรู้จากการได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนได้มีโอกาสรับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ก่อนแล้ว ได้รับการกระตุ้นหรือให้ผู้เรียนย้อนกลับไปสังเกตพบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นให้สะท้อนสิ่งต่าง ๆ

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ คือกระบวนการสร้างความรู้และทักษะใหม่ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระตือรือร้น โดยผู้เรียนจะนำประสบการณ์เดิมมาเชื่อมโยงกับสถานการณ์ใหม่ ผ่านกระบวนการสังเกต การคิดสะท้อน และการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ เพื่อสร้างเป็นองค์ความรู้หรือความคิดรวบยอดของตนเอง ซึ่งครอบคลุมทั้งการเรียนรู้ในระบบและนอกระบบที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาคำตอบและประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

4.แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การสำรวจเพื่อประเมินความพึงพอใจและประโยชน์ที่ได้รับของโครงการนั้น เป็นการประเมินถึงความพอใจที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการของโรงเรียนว่าตรงกับความต้องการมากน้อยเพียงใด โดยในเนื้อหาแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ ผู้วิจัยได้อธิบายถึงความหมายของความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้รับบริการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ และความสำคัญของความพึงพอใจต่อการบริการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของความพึงพอใจ

มีนักวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจ และให้ความหมายของความพึงพอใจไว้แตกต่างกัน ดังนี้ เลิศ ไผ่รอด (2561) ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อความต้องการของมนุษย์ได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ก็จะทำให้เกิดความพอใจ ชอบใจ เกิดเป็นทัศนคติด้านบวก ที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้นและทัศนคติด้านลบที่แสดงให้เห็นถึงสภาพความไม่พึงพอใจ ความพึงพอใจเป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกของทัศนคติซึ่งไม่จำเป็นต้องแสดงหรืออธิบายเชิงเหตุผลเสมอไปได้ ดังนั้น ความพึงพอใจจึงเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงผลออกมาในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการประเมินโดยบ่งบอกถึงทิศทางของผลประเมิน

ว่าจะเป็นไปได้ในลักษณะทิศทางบวก หรือทิศทางลบหรือไม่มีปฏิกิริยา คือ เฉย ๆ ต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นนั้นก็

ชูชัย สมิทธิไกร (2561) อธิบายว่า ความพึงพอใจในงาน (Job Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องาน รวมทั้งองค์ประกอบต่าง ๆ ในการทำงาน เช่น ลักษณะงาน ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ผลตอบแทน ซึ่งความรู้สึกของบุคคลที่มีต่องานนี้สามารถเปลี่ยนแปลงไปได้ตามเวลาและสถานการณ์และระดับของความพึงพอใจในงานนี้ได้ตั้งแต่ความรู้สึกไม่พึงพอใจ จนถึงความรู้สึกพึง

พอใจ หรือ อาจกล่าวได้ว่า ความรู้สึกไม่พึงพอใจและความรู้สึกพึงพอใจมิได้เป็นมนต์ทัศน์ที่แยกออกจากกัน หากแต่เป็นสิ่งที่อยู่ ตรงข้ามกันบนแนวระนาบเดียวกัน วินัย วงศ์อาสา และชราภรณ์ ไชยรัตน์ (2560) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่า หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการสาธารณะที่เป็นภารกิจโดยตรงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยแสดงออกเป็นระดับความพึงพอใจ ซึ่งจะอยู่ใน ระดับมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับผลผลิตของการจัดบริการสาธารณะที่สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของประชาชน

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สามารถ ตอบสนองความต้องการหรือความคาดหวังของบุคคลนั้นจนเกิดเป็นทัศนคติในทางบวกหรือเกิดความชอบใจ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรภรณ์ ลิปะาะ, สุชาติ บางวิเศษ และศักดินาภรณ์ นันที (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่า 1. ผู้บริหารและครู เห็นว่า สภาพปัจจุบันในการ พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลยหนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.33$, S.D. = 0.56) ผู้บริหารและครูเห็น ว่าสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.84$, S.D. = 0.21) 2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ศึกษาพบหุกรณี พบว่ามีความต้องการ จำเป็นทุกด้าน โดยมีค่า $PNI_{Modifid}$ อยู่ระหว่าง 0.06 ถึง 0.18 รายการที่พบว่ามีค่า $PNI_{Modifid}$ สูงที่สุด ตามลำดับความสำคัญ คือ 1) ด้านบริหารจัดการกิจกรรมให้นักเรียนประสบผลสำเร็จ 2) การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) การบริหารการดำเนินการสอนอย่างระบบ 4) การบริหารโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 5) การบริหารการเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียน และการสนทนา กลุ่มประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 8 การบริหารจัดการเรียนรู้สู่ความเป็นเลิศ 12 โครงการ 29 กิจกรรม 3. ผลการประเมินอิงเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาค่าเฉลี่ยน้อย 3 อันดับ คือ ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{x} = 4.89$, S.D. = 0.18) รองลงมา คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{x} = 4.80$, S.D. = 0.22) และด้านความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.65$, S.D. = 0.49)

สรารุช เมื่อบสน และสุเทพ อ่วมเจริญ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการแข่งขัน ความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง กาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต สรุปลงได้ดังนี้

1. ผลการประเมินโครงการแข่งขันความเป็นเลิศทางวิชาการโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี จังหวัดกาญจนบุรีโดยภาพรวม พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้าน กระบวนการ และด้านผลผลิต นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมาก สอดคล้องกับความคิดเห็นของคณะกรรมการบริหารเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

2. ผลการประเมิน ด้านบริบท ในภาพรวม พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็น ด้วยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ความเหมาะสมของ วัตถุประสงค์ของโครงการและความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ความเห็นของคณะกรรมการบริหารเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองกาญจนบุรี

3. ผลการประเมิน ด้านปัจจัยนำเข้า ในภาพรวม พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็นด้วยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ความเหมาะสมด้าน วัสดุอุปกรณ์ ความเหมาะสมด้านบุคลากร ความเหมาะสมด้านอาคารสถานที่และความเหมาะสมด้าน งบประมาณ พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่ง สอดคล้องกับความเห็นของคณะกรรมการบริหารเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาล เมืองกาญจนบุรีและครูผู้สอนเห็นว่าความเหมาะสมของงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการประเมินด้านกระบวนการในภาพรวม พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ความสอดคล้องของ กิจกรรมการแข่งขัน การจัดกิจกรรมและการนำเสนอที่น่าสนใจ การบริหารโครงการ และการกำกับ ติดตามการดำเนินงาน พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอนมีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ใน ระดับมากสอดคล้องกับความเห็นของ คณะกรรมการบริหารเทศบาลและผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด เทศบาลเมืองกาญจนบุรี ส่วนความสามารถในการบริหารโครงการและการกำกับติดตามการ ดำเนินงานครูผู้สอนและนักเรียน มีความเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

5. ผลการประเมินด้านผลผลิต ในภาพรวม พบว่า นักเรียน ผู้ปกครองและครูผู้สอน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วม โครงการ และความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ พบว่า นักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ นักเรียนและผู้ปกครอง มี ความเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร มีวัตถุประสงค์เพื่อโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร คณะผู้ประเมินขอเสนอรายละเอียดของการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบที่ใช้ในการประเมิน
2. แหล่งข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. เกณฑ์การแปลผล
8. กรอบการประเมิน

1. รูปแบบที่ใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

การประเมินโครงการครั้งนี้ ผู้ประเมินประยุกต์ใช้แนวคิดรูปแบบการประเมินแบบประยุกต์ใช้ CIPP MODEL มาเป็นรูปแบบการประเมิน IPO เนื่องจากเป็นรูปแบบประเมินที่สามารถนำไปใช้ประเมินโครงการทางการศึกษาทั่วไปได้อย่างดี เนื่องจากการประเมินโครงการตามวัตถุประสงค์

1. Input คือ ปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร การรับรู้บทบาทหน้าที่ของงานแต่ละฝ่าย

2. Process กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย ได้แก่ วางแผนเตรียมการ ทำปฏิทินการทำงาน ดำเนินการตามแผน กำกับติดตาม ประเมินผลรายงาน

3. Output

ประเมินตามวัตถุประสงค์โครงการ 4 ข้อ

- 1) เพื่อประเมินการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล
- 2) เพื่อประเมินการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
- 3) เพื่อประเมินการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 4) เพื่อประเมินการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง
5. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ

2. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลใช้ในการประเมินครั้งนี้ ประกอบด้วย

- (1) ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน
- (2) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน
- (3) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 23 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ประกอบด้วย แบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร จำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เครื่องมือ จำนวน 2 ชุด ชุดที่ 1 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 7 ตอน สำหรับชุดที่ 2 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา และ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 2 ตอน รายละเอียด มีดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับนิสิต

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 ความพร้อมด้านปัจจัยฯ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 การดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 การประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการจัดการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 6 การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 7 ความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ฉบับที่ 2 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 14 ข้อ

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน

ผู้ประเมินได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ดังนี้

1. แบบสอบถาม มีวิธีการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการในการสร้างแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) และแบบรูบริก (Scoring Rubrics) ตามกรอบแนวคิดด้านเนื้อหาที่กำหนด

1.2 กำหนดกรอบแนวทางการประเมินโครงการ ดังรายละเอียดที่แสดงในตารางที่ 1

1.3 สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามหลักการของ ลิเคอร์ท (Likert, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543:107-108) ตามกรอบแนวทางการประเมิน โครงการ

1.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามเสนอ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน วิชาการ พิจารณาความเหมาะสมของคำถาม และหาค่าดัชนีความ สอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสม ของภาษาของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น มีรายชื่ของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1) นายชโนภาส แก้วจิ้น

ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงทับแรต

2) นางอำนาจ ตะยะบุตร

ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงทับแรต

3) นายนิพล พิณเมืองทอง

ข้าราชการบำนาญ (อดีตครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงทับแรต)

โดยเกณฑ์ในการพิจารณาความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้มีความเหมาะสม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้มีความเหมาะสม

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่มีความเหมาะสม

ที่ได้จากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของ แบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์

R คือ คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินความสอดคล้องของข้อคำถามกรรมนเนื้อหา ดังนี้ ถ้า $IOC \geq 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ $IOC < 0.5$ ถือว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ ปรากฏว่า ได้ค่า IOC 1.00 ใช้ได้ทุกข้อ ผลการตรวจสอบพบว่ามีข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งมีค่า 0.67 – 1.00 จำนวน 40 ข้อ

1.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับคณะครูโรงเรียนใกล้เคียง จำนวน 10 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนนาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าอยู่ที่ระดับ 0.97

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ ผู้ประเมินได้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 50 คน (1) ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน (2) คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน (4) ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 23 คน โดยประเมินปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต เพื่อวิเคราะห์และประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ผลการเก็บรวบรวม ข้อมูลได้ข้อมูลครบถ้วนทั้ง 2 ฉบับ โดยฉบับที่ 1 จำนวน 20 คน ฉบับที่ 2 จำนวน 50 คน ตรวจสอบแล้วมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 ความพร้อมด้านปัจจัยฯ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 3 การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 4 การดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 5 การประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 6 การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 7 ความสามารถในการบริหารจัดการ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ

ฉบับที่ 2 สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 แบบประเมินความพึงพอใจเป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 14 ข้อ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

แจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

7. เกณฑ์การแปลผล

7.1 นำข้อมูลจากแบบประเมินตอนที่ 2 ถึงตอนที่ 9 แบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร มีการแปลผลตามค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นช่วงคะแนนตามแบบของ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2533) มีดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	แปลผล	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 4.00 – 4.49	แปลผล	มาก
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 3.99	แปลผล	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.00 – 3.49	แปลผล	น้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 2.99	แปลผล	น้อยที่สุด

โดยที่ เกณฑ์การผ่าน คือ นิสิตและคณาจารย์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก ขึ้นไป ทั้งใน

8. กรอบการประเมิน

ในการประเมินครั้งนี้ คณะผู้ประเมินได้แสดงกรอบการประเมินโครงการ โดยกำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน แหล่งข้อมูลวิธีการประเมินเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 1

กรอบการประเมินโครงการ

ประเด็นการประเมิน	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสิน
ปัจจัยนำเข้า (Input)	ปัจจัยและความพร้อม(ความเพียงพอ ความเหมาะสม) ทาง -การเงิน วัสดุ และบุคลากร	ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน	แบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร จำนวน 1 ฉบับ สำหรับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา แต่ละฉบับมี 9 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ตอนที่ 2 แบบประเมินความพร้อมด้านปัจจัยฯ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ	- ความถี่ - ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	-ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้นไป - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00
กระบวนการ (Process)	-กระบวนการดำเนินงานของ คณะกรรมแต่ ละฝ่าย(วางแผน	ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน	ตอนที่ 4 แบบประเมินกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5	-ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน	-ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้นไป

ประเด็นการประเมิน	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสิน
	เตรียมการ ทำ ปฏิทินการ ทำงาน ดำเนินการตาม แผน กำกับ ติดตาม ประเมินผล รายงาน)		ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ	มาตรฐาน (S.D.)	- ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00
ผลผลิต (Output)	การดำเนินการ บริหารและการ จัดการศึกษา 4 ด้านตามหลัก ธรรมาภิบาล	ข้าราชการครู และ บุคลากรทางการ ศึกษา จำนวน 20 คน	ตอนที่ 3 การ ดำเนินการบริหารและการ จัดการศึกษา 4 ด้านตาม หลักธรรมาภิบาล เป็น แบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ	- ความถี่ - ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	- ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้น ไป - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00
	การดำเนินการ ระดมทรัพยากร จากทุกภาค ส่วนเพื่อพัฒนา โครงสร้าง พื้นฐาน	ข้าราชการครู และ บุคลากรทางการ ศึกษา จำนวน 20 คน	ตอนที่ 4 การ ดำเนินการระดมทรัพยากร จากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน เป็นแบบ มาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ	- ความถี่ - ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	- ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้น ไป - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00
	การประสาน ความร่วมมือกับ ชุมชน หน่วยงานทั้ง ภาครัฐและ เอกชนเพื่อ ส่งเสริมพัฒนา คุณภาพ การศึกษาการ จัดการศึกษา ของสถานศึกษา	ข้าราชการครู และ บุคลากรทางการ ศึกษา จำนวน 20 คน	ตอนที่ 5 การประสาน ความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและ เอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนา คุณภาพการศึกษาการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษา เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ	- ความถี่ - ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	- ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้น ไป - ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00

ประเด็นการประเมิน	สิ่งที่มุ่งประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้	การวิเคราะห์	เกณฑ์การตัดสิน
	การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง	ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 20 คน	ตอนที่ 6 การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาต่อสาธารณชนอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 5 ข้อ	- ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	-ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้นไป - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00
	5. ประเมินความพึงพอใจ	ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาและตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน	ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของการผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) ตอนที่ 2 แบบประเมินประเมินความพึงพอใจ เป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 21 ข้อ	-ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	-ค่าเฉลี่ย (Mean) ≥ 3.51 ระดับมากขึ้นไป - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ≤ 1.00

ตารางที่ 1 กรอบการประเมิน

การนำเกณฑ์การประเมินมากำหนดใช้ในการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนองค์กร ผู้ประเมินโครงการได้กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 2 ระดับ คือ น้อยกว่า กับมากกว่า โดยผู้ประเมินได้กำหนดระดับหรือตัวเลขที่เหมาะสมและยอมรับได้ ในที่นี้ผู้ประเมิน ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป ($\bar{x} \geq 3.50$) แล้วนำผลการ วัดที่ได้มาเปรียบเทียบกับระดับหรือตัวเลขที่กำหนดไว้ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2551: 25)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร วัตถุประสงค์เพื่อประเมินการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล การดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ การศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศของ สถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง และเพื่อประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย

สถานภาพของผู้ที่เข้าร่วมโครงการ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร

ตอนที่ 3 ผลการศึกษากระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ในภาพรวม

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาการดำเนินการระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาการประสานความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ 7 ผลการศึกษาการดำเนินการประชาสัมพันธ์ สื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูล สารสนเทศของสถานศึกษาต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 8 ผลการศึกษาความสามารถการบริหารจัดการ ในภาพรวม

ตอนที่ 9 ผลการศึกษาความพึงพอใจ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	n = 20	
	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
1.1 ข้าราชการครู	15	75
1.2 บุคลากรทางการศึกษา	5	25
รวม	20	100

จากตาราง 2 พบว่า จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประกอบด้วย ข้าราชการครู จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาผลลัพธ์ในการดำเนินงาน

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลลัพธ์ในการดำเนินงาน ในภาพรวม

ที่	ผลลัพธ์	n = 20		แปลผล	เกณฑ์การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	ปัจจัยและความพร้อม (ความเพียงพอ ความเหมาะสม) ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร	4.32	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	กระบวนการบริหาร	4.40	0.56	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	ทรัพยากร	4.30	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	ความร่วมมือ	4.34	0.59	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	ประชาสัมพันธ์	4.30	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
6.	ความสามารถการบริหารจัดการ	4.44	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม		4.35	0.59	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 3 พบว่า **ผลสำเร็จในการดำเนินงาน**โครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนองค์กร **ในภาพรวม** ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.35$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ความสามารถการบริหารจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$) รองลงมา ได้แก่ กระบวนการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.40$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ทรัพยากรและประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า**ผลสำเร็จในการดำเนินงาน**โครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนองค์กร ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถการบริหารจัดการ กระบวนการบริหาร ความร่วมมือ ปัจจัยและความพร้อม (ความเพียงพอ ความเหมาะสม) ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร ประชาสัมพันธ์ และทรัพยากร

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัจจัยและความพร้อมความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 20		แปลผล	เกณฑ์การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	ความพร้อมด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการ	4.40	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	ความเพียงพอของงบประมาณ	4.10	0.70	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี	4.25	0.65	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	ความชัดเจนของแผนงาน/โครงการ	4.35	0.58	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	การสนับสนุนจากผู้บริหาร	4.50	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
	รวม	4.32	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.32) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.50) รองลงมา ได้แก่ ความพร้อมด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.40) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ความเพียงพอของงบประมาณ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} =4.10) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า ปัจจัยและความพร้อม ความเพียงพอ ความเหมาะสม ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านการสนับสนุนจากผู้บริหาร ความพร้อมด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการ ความชัดเจนของแผนงาน/โครงการ ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี และความเพียงพอของงบประมาณ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 20		แปลผล	เกณฑ์ การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ	4.45	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	4.30	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	การบริหารงานบุคคลมีความเป็นธรรม	4.35	0.58	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	การบริหารงานทั่วไปมีความคล่องตัว	4.40	0.57	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ)	4.50	0.50	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
	รวม	4.40	0.56	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 5 พบว่า การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.40$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา ได้แก่ การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านการดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ) การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ การบริหารงานทั่วไปมีความคล่องตัว การบริหารงานบุคคลมีความเป็นธรรม และการบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 20		แปลผล	เกณฑ์การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	มีการระดมทรัพยากรจากหลายภาคส่วน	4.20	0.70	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด	4.25	0.65	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม	4.30	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้	4.35	0.58	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	ความปลอดภัยของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา	4.40	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
	รวม	4.43	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 6 พบว่า การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.43$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ความปลอดภัยของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.40$) รองลงมา ได้แก่ สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ มีการระดมทรัพยากรจากหลายภาคส่วน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.20$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้ โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด และมีการระดมทรัพยากรจากหลายภาคส่วน

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 20		แปลผล	เกณฑ์การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	มีการประสานงานกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง	4.35	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ	4.30	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน	4.20	0.68	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	ความร่วมมือส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.40	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในระดับดีมาก	4.45	0.52	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม		4.34	0.59	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 7 พบว่า การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในระดับดีมาก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$) รองลงมา ได้แก่ ความร่วมมือส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.40$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.20$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในระดับดีมาก ความร่วมมือส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการประสานงานกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ และได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน

ตอนที่ 7 ผลการศึกษาการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 187		แปลผล	เกณฑ์การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4.25	0.65	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	ช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลาย	4.30	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัย	4.35	0.58	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	การเข้าถึงข้อมูลของผู้เกี่ยวข้องทำได้สะดวก	4.20	0.70	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	การเผยแพร่ข้อมูลช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา	4.40	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม		4.30	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 8 พบว่า การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.30$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.40$) รองลงมา ได้แก่ ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัย อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.35$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การเข้าถึงข้อมูลของผู้เกี่ยวข้องทำได้สะดวก อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.20$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านการเผยแพร่ข้อมูลช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัย ช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลาย มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และการเข้าถึงข้อมูลของผู้เกี่ยวข้องทำได้สะดวก

ตอนที่ 8 ผลการศึกษาความสามารถในการบริหารจัดการ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความสามารถในการบริหารจัดการ ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 20		แปลผล	เกณฑ์ การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการ	4.50	0.50	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	การวางแผนและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ	4.45	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	การติดตามและประเมินผลมีความเป็นระบบ	4.40	0.57	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	การแก้ปัญหาและตัดสินใจมีความเหมาะสม	4.35	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	การพัฒนาองค์กรมีความต่อเนื่องและยั่งยืน	4.50	0.52	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม		4.44	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 9 พบว่า ความสามารถในการบริหารจัดการ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.44$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การพัฒนาองค์กรมีความต่อเนื่องและยั่งยืน และผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50$) รองลงมา ได้แก่ การวางแผนและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.45$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การแก้ปัญหาและตัดสินใจมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.35$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่าความสามารถในการบริหารจัดการ ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านการพัฒนาองค์กรมีความต่อเนื่องและยั่งยืน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการ การวางแผนและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ การติดตามและประเมินผลมีความเป็นระบบ และการแก้ปัญหาและตัดสินใจมีความเหมาะสม

ตอนที่ 9 ผลการศึกษาความพึงพอใจ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับความพึงพอใจ ในภาพรวม

ที่	สิ่งที่ได้รับ	n = 50		แปลผล	เกณฑ์ การตัดสิน (ระดับมากขึ้นไป)
		\bar{X}	S.D.		
1.	ความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการ	4.45	0.51	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
2.	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ	4.40	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
3.	ความชัดเจนของการดำเนินงานโครงการ	4.35	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
4.	ความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการ	4.50	0.50	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
5.	การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ	4.30	0.62	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
6.	ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการต่อผู้เรียน	4.55	0.50	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
7.	ประโยชน์ที่ได้รับต่อครูและบุคลากร	4.50	0.51	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
8.	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษา	4.35	0.60	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
9.	การสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการ	4.29	0.65	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
10	ความคุ้มค่าและความเหมาะสมของโครงการโดยรวม	4.60	0.50	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์
รวม		4.42	0.55	มากที่สุด	ผ่านเกณฑ์

จากตาราง 10 พบว่า ความพึงพอใจ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.42$) เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ความคุ้มค่าและความเหมาะสมของโครงการโดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$) รองลงมา ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการต่อผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.55$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ การสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.29$) ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน พบว่า ความพึงพอใจ ผ่านเกณฑ์การประเมิน (ระดับ มากที่สุด ขึ้นไป) ทั้งด้านความคุ้มค่าและความเหมาะสมของโครงการโดยรวม ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการต่อผู้เรียน ความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการ ประโยชน์ที่ได้รับต่อครูและบุคลากร ความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการ ความชัดเจนของการดำเนินงานโครงการ ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ และการสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการ

บทที่ 5

บทสรุป

1. สรุปผลการวิจัย

การประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กรในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยใช้รูปแบบ CIPP Model (Input-Process-Product) เป็นกรอบในการประเมิน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน ประกอบด้วย ครูและบุคลากรทางการศึกษา 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษา 7 คน และผู้ปกครอง 23 คน

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

4. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input)

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการสนับสนุนจากผู้บริหารอย่างเพียงพอ

5. ด้านกระบวนการดำเนินงาน (Process)

พบว่ากระบวนการดำเนินงานของโครงการเป็นไปอย่างมีระบบ มีการวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

6. ด้านผลผลิต (Product)

- การบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
- การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดำเนินการได้อย่างเหมาะสม
- การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ในระดับดี
- การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลมีความต่อเนื่อง
- ความสามารถในการบริหารจัดการโดยรวมอยู่ในระดับมาก

5. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสะท้อนถึงความสำเร็จของโครงการในการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

5. ด้านปัจจัยนำเข้า

ผลการประเมินอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีการเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของการประเมินแบบ CIPP ที่เน้นความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานก่อนดำเนินโครงการ

6. ด้านกระบวนการดำเนินงาน

การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน ครอบคลุม 4 ด้านหลัก ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ บุคคล และทั่วไป ส่งผลให้การบริหารจัดการมีความคล่องตัวและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

7. ด้านผลผลิตของโครงการ

ผลการดำเนินงานด้านธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วม และความโปร่งใส อยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและตรวจสอบได้ รวมทั้งส่งผลให้การประเมิน ITA Online อยู่ในระดับสูง

8. ด้านความพึงพอใจ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโครงการสามารถตอบสนองต่อความต้องการของครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6. ควรนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการจัดการสถานศึกษาในปีถัดไป
7. ควรพัฒนาระบบติดตามและประเมินผลให้มีความต่อเนื่องและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น
8. ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่ายให้หลากหลายมากขึ้น
9. ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงได้อย่างทั่วถึง
10. ควรต่อยอดการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลให้เป็นวัฒนธรรมองค์กร

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

6. ควรศึกษาผลกระทบระยะยาวของโครงการต่อคุณภาพผู้เรียน
7. ควรใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น
8. ควรขยายกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากขึ้น
9. ควรเปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังดำเนินโครงการ
10. ควรพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการสถานศึกษาให้เป็นนวัตกรรมต้นแบบ

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ อินทร์ศรี. (2565). การประเมินผลโครงการเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรศักดิ์ อุ่ออารมย์เลิศ. (2556) การพัฒนาระบบการบริหารงานการประกันคุณภาพการศึกษาของคณะ นวรัตน์ สุวรรณผ่อง, การประเมินผลและการเขียนแผนงาน/โครงการด้านสาธารณสุข, (กรุงเทพมหานคร: คณะกรรมการองค์การพัฒนาเอกชนด้านเอดส์, 2553)
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร.
- ปิยวรรณ พฤกษ์เกษมสุข. (2561). แนวทางการประเมินโครงการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการศึกษ.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2557). เทคนิคการประเมินโครงการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: บริษัท แฮ็ส ออฟ เคอร์มิสท์ จำกัด.
- พิสนุ พงศ์ศรี, วิจัยทางการศึกษา “แนวคิดทฤษฎี”, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพฯ: เทียมฟ้า การพิมพ์, 2553), ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. มหาวิทยาลัยศิลปากร:นครปฐม.
- รัตนะ บัวสนธิ์. (2560). การประเมินผลโครงการ การวิจัยเชิงประเมิน. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อแกรมมี.
- วราภรณ์ สามโกเศศ. (2563). การบริหารโครงการเพื่อผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระยุทธ ชატะกาญจน์. (2557). การวิจัยเพื่อพัฒนาการบริหารการศึกษา. (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2552). ทฤษฎีการประเมิน (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2553), เทคนิคการประเมินโครงการ, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2550). การประเมินโครงการ: แนวทางสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). แนวทางการบริหารโครงการใน สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- Kerzner, H. (2017). Project Management: A Systems Approach to Planning, Scheduling, and Controlling (12th ed.). Hoboken, NJ: Wiley.
- Turner, J. R. (2022). The Handbook of Project-Based Management (4th ed.). London: McGraw-Hill Education.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ ที่ทำการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

- 1) นายชโนภาส แก้วจิ้น
ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงทับแรต
- 2) นางอำนวยการ ตะยะบุตร
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงทับแรต
- 3) นายนิพล พิณเมืองทอง
ข้าราชการบำนาญ (อดีตครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านบึงทับแรต)

ภาคผนวก ข

ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบประเมินคุณภาพเครื่องมือการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็น			ค่า IOC
	ชโนภาส แก้วจิ้น	อำนาจ ตะยะบุตร	นิพล พินเมืองทอง	
แบบประเมินปัจจัยและความพร้อม(ความเพียงพอ ความเหมาะสม) ทางการเงิน วัสดุ และบุคลากร				
1.ความพร้อมด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการ	+1	+1	+1	1.00
2.ความเพียงพอของงบประมาณ	+1	+1	+1	1.00
3.ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี	+1	+1	+1	1.00
4.ความชัดเจนของแผนงาน/โครงการ	+1	+1	+1	1.00
5.การสนับสนุนจากผู้บริหาร	+1	+1	+1	1.00
การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล				
การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00
การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	+1	+1	+1	1.00
การบริหารงานบุคคลมีความเป็นธรรม	+1	+1	+1	1.00
การบริหารงานทั่วไปมีความคล่องตัว	+1	+1	+1	1.00
การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ)	+1	+1	+1	1.00
การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน				
มีการระดมทรัพยากรจากหลายภาคส่วน	+1	+1	+1	1.00
การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	1.00
โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00
ความปลอดภัยของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา	+1	+1	+1	1.00
การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน				
มีการประสานงานกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00
ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ	+1	+1	+1	1.00
ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน	+1	+1	+1	1.00
ความร่วมมือส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	1.00
การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในระดับดี	+1	+1	+1	1.00
การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล				
มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00

ช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลาย	+1	+1	+1	1.00
ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัย	+1	+1	+1	1.00
การเข้าถึงข้อมูลของผู้เกี่ยวข้องทำได้สะดวก	+1	+1	+1	1.00
การเผยแพร่ข้อมูลช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00
ความสามารถในการบริหารจัดการ				
ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการ	+1	+1	+1	1.00
การวางแผนและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1.00
การติดตามและประเมินผลมีความเป็นระบบ	+1	+1	+1	1.00
การแก้ปัญหาและตัดสินใจมีความเหมาะสม	+1	+1	+1	1.00
การพัฒนาองค์กรมีความต่อเนื่องและยั่งยืน	+1	+1	+1	1.00

ขอแสดงความขอบคุณอย่างยิ่ง
คณะประเมินโครงการ

ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม ผลการประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญ ตารางแสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับแบบประเมินคุณภาพเครื่องมือประเมินความพึงพอใจการประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

แบบประเมินความพึงพอใจ

รายการขอความคิดเห็น	ความคิดเห็น			ค่า IOC
	ชโนภาส แก้วจิ้น	อำนาจ ตะยะบุตร	นิพล พินเมืองทอง	
ความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการ	+1	+1	+1	1.00
ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ	+1	+1	+1	1.00
ความชัดเจนของการดำเนินงานโครงการ	+1	+1	+1	1.00
ความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการ	+1	+1	+1	1.00
การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ	+1	+1	+1	1.00
ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการต่อผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00
ประโยชน์ที่ได้รับต่อครูและบุคลากร	+1	+1	+1	1.00
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00
การสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการ	+1	+1	+1	1.00
ความคุ้มค่าและความเหมาะสมของโครงการโดยรวม	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก ค

แบบประเมินโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

1. สถานภาพ

 ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลลัพธ์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
ความพร้อมด้านปัจจัย (Input)						
1	ความพร้อมด้านบุคลากรในการดำเนินโครงการ					
2	ความเพียงพอของงบประมาณ					
3	ความเหมาะสมของวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี					
4	ความชัดเจนของแผนงาน/โครงการ					
5	การสนับสนุนจากผู้บริหาร					
การดำเนินการบริหารและการจัดการศึกษา 4 ด้านตามหลักธรรมาภิบาล						
1	การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ					
2	การบริหารงบประมาณมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้					
3	การบริหารงานบุคคลมีความเป็นธรรม					
4	การบริหารงานทั่วไปมีความคล่องตัว					
5	การดำเนินงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล (โปร่งใส มีส่วนร่วม รับผิดชอบ)					
การระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
1	มีการระดมทรัพยากรจากหลายภาคส่วน					
2	การใช้ทรัพยากรเกิดประโยชน์สูงสุด					
3	โครงสร้างพื้นฐานได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม					
4	สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้					

5	ความปลอดภัยของสถานศึกษาได้รับการพัฒนา					
การประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงาน						
1	มีการประสานงานกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง					
2	ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐ					
3	ได้รับความร่วมมือจากภาคเอกชน					
4	ความร่วมมือส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
5	การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่ในระดับดี					
การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูล						
1	มีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง					
2	ช่องทางการสื่อสารมีความหลากหลาย					
3	ข้อมูลมีความถูกต้องและทันสมัย					
4	การเข้าถึงข้อมูลของผู้เกี่ยวข้องทำได้สะดวก					
5	การเผยแพร่ข้อมูลช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของสถานศึกษา					
ความสามารถในการบริหารจัดการ						
1	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนโครงการ					
2	การวางแผนและการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ					
3	การติดตามและประเมินผลมีความเป็นระบบ					
4	การแก้ปัญหาและตัดสินใจมีความเหมาะสม					
5	การพัฒนาองค์กรมีความต่อเนื่องและยั่งยืน					

ตอนที่ 8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

แบบประเมินความพึงพอใจโครงการส่งเสริมการจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน

1. สถานภาพ

ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 แบบประเมินผลลัพธ์

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น

5 = มากที่สุด

4 = มาก

3 = ปานกลาง

2 = น้อย

1 = น้อยที่สุด

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
1	ความพึงพอใจต่อภาพรวมของโครงการ					
2	ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์โครงการ					
3	ความชัดเจนของการดำเนินงานโครงการ					
4	ความมีประสิทธิภาพของการบริหารจัดการโครงการ					
5	การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในโครงการ					
6	ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการต่อผู้เรียน					
7	ประโยชน์ที่ได้รับต่อครูและบุคลากร					
8	การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของสถานศึกษา					
9	การสื่อสารและประชาสัมพันธ์โครงการ					
10	ความคุ้มค่าและความเหมาะสมของโครงการโดยรวม					

ตอนที่ 8 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

